rate, cărora li s-a barat astfel ascensiunea spre independența reală, determină Brunei-ul (după ce sultanul Sir Omar Ali Saifuddin în luna septembrie a refuzat în ultimul moment să adere) să se țină cît mai departe de federație. Sultanul a declarat duminică într-un interviu acordat agenției Reuter, mimînd regretul. „Ușa federației ne este închisă" ..., iar săptămîna trecută într-un discurs rostit în Consiliul legislativ din Brunei a mulțumit ofițerilor malayezi pentru devotament, și a anunțat că nu mai este posibil să-i mențină în serviciul său. Presa britanică scria că Brunei-ul, care folosește moneda malayeză, intenționează să lanseze în curînd propria sa monedă, iar reprezentanții autorităților din Brunei atrag atenția investitorilor străini că, spre deosebire de teritoriile incluse în federație, aici domnește liniștea.

Nu este desigur vorba de poziția exclusivă a autorităților locale, dacă se ține seama că pe cei peste 3 000 de km² ai Brunei-ului, petrolul este extras și prelucrat de British Shell Petroleum, iar la Brunei se află 6 000 de militari englezi. Dacă experimentul federației nu se va dovedi viabil, se dorește ca măcar în Brunei să nu se producă răsturnări.

Z. F.

SAN DOMINGO

Efervescență în Republica Dominicană

Știrea laconică anunțînd că președintele juntei guvernamentale civile din Republica Dominicană, Emilio de los Santos, a demisionat nu menționa și cauzele demisiei. Cert este însă faptul că ea survine într-un moment cînd poporul dominican, profund nemulțumit de starea de lucruri din țară, își manifestă vehement această nemulțumire.

O trecere în revistă a evenimentelor care s-au succedat în ultimele trei luni ne arată că fenomenele explozive din această țară a arhipelagului Caraibilor nu se mai încadrează în tipicul „tradițional" al loviturilor de stat „made in Latin America".

La 25 septembrie, președintele constituțional, Juan Bosch, este răsturnat după șapte luni de guvernare, printr-o lovitură de stat condusă de trei generali *). La 27 septembrie se instalează junta guvernamentală provizorie, care înțelege însă să-și extindă „provizoratul" pînă în anul 1965, data stabilită pentru viitoarele alegeri prezidențiale. Motivarea oficială a loviturii de stat: „slăbiciunea guvernului Bosch față de mișcarea comunistă", este urmată de tradiționalele măsuri antidemocratice: dizolvarea Congresului, interzicerea partidelor de opoziție și în special a partidului socialist-popular, suspendarea constituției, arestarea a sute de persoane bănuite de idei progresiste etc.

Iată însă că masele populare nu se mai conformează „tradiției consacrate" de a asista impasibile la puciurile militarilor. Manifestații ale studenților, țăranilor, femeilor, greve muncitorești au loc tot mai des și cu participarea masivă a mii de oameni atît în capitală, cît și în provincie, în semn de protest împotriva loviturii de stat, pentru instaurarea unui regim democratic, pentru reforme care să asigure ieșirea din marasmul economic în care au lăsat țara cei 32 de ani de dictatură trujillistă. Iată cîteva date statistice care arată cît sînt de îndreptățite revendicările maselor: 40 la sută din populație și trei pătrimi din numărul locuitorilor capitalei sînt șomeri; din trei țărani, doi nu au pămînt; analfabetismul este un fenomen care cuprinde 42,5 la sută din populația țării de peste 15 ani.

La 7 octombrie, junta decretează starea excepțională. Dar agitația nu se potolește și — un fapt nou — în Republica Dominicană ia naștere o mișcare insurecțională armată, după exemplul mișcărilor din Venezuela și Guatemala. Junta guvernamentală se vede nevoită să recunoască, pentru prima oară în mod oficial, activitatea unor detașamente de guerilă antiguvernamentale, iar la 5 decembrie, „comandamentul revoluționar suprem" al acestor forțe anunță că detașamentele lor activează în șase regiuni muntoase din țară. Junta guvernamentală consideră situația atît de gravă, încît a anunțat o „ofensivă generală" a forțelor guvernamentale împotriva unităților de guerilă și recurgerea masivă la aviație pentru bombardarea localităților unde se bănuiește că există partizani. Tot atît de semnificativ este faptul relatat de *New York World Telegram and Sun*, că guvernul dominican a cerut Statelor Unite ajutor în armament și echipament militar.

În același timp, în străduința evidentă de a potoli nemulțumirea populației, junta anunță intenția de a-și „lărgi" componența prin includerea unor membri ai opoziției, exceptînd partidul socialist-popular.

Iată situația în care se încadrează demisia lui Emilio de los Santos. Înlocuirea sa printr-un alt membru al juntei, ministrul de externe Reid Cabral, este de natură să nu apropie soluționarea gravei crize guvernamentale, sociale și economice prin care trece țara. De altfel, nici sub guvernarea președintelui Juan Bosch nu a fost atacată frontal vreuna din principalele probleme moștenite de la Trujillo și în primul rînd menținerea sistemului latifundiar, osatura dictaturii lui Trujillo, care a rămas intact. Efervescența revoluționară din Republica Dominicană este expresia nerăbdării cu care se așteaptă transformări mai profunde.

A. B.

*) Vezi la rubrica „Puncte de vedere" articolul lui Juan Bosch, „De ce am fost înlăturat".

Demonstrație pentru pace la Tokio

NICOSIA

Incidentele din Cipru

La Nicosia, schimburile de focuri care s-au soldat cu morți și răniți, sînt o manifestare violentă a tensiunii, în recrudescență, dintre comunitatea greacă și cea turcă.

Comunicatele oficiale asupra evenimentelor din ultimele zile au fost contradictorii. Declarația oficialităților cipriote grecești semnalează că poliția a fost forțată să riposteze după ce un grup de ciprioți turci, care au refuzat să se legitimeze, au deschis primii focul. În același timp, declarația oficială a ciprioților turci acuză poliția că ea a deschis prima focul asupra turcilor, pentru a-i forța pe aceștia la o reacție violentă.

Constituția dualistă, elaborată încă în perioada cînd Ciprul era o colonie a Angliei, reprezintă astăzi obiectul discordiei dintre cele două grupări etnice. Conflictul s-a declanșat, după cum se știe, atunci cînd arhiepiscopul Makarios, președintele Ciprului, și-a manifestat dorința de a modifica constituția în vigoare într-un sens care, după părerea lui, ar îmbunătăți funcționarea instituțiilor țării. Iată, în esență, reformele pe care Makarios le-a propus parlamentului cipriot : **unificarea municipalităților** (separarea turcilor și a grecilor în municipalități diferite, susține Makarios, împiedică orice activitate politică utilă) ; **suprimarea în parlament a sistemului numit al „dublei majorități"**, care dă minorității turce dreptul de veto asupra unei serii de legi și anume a celor care au legătură cu taxele și impozitele ; **abolirea dreptului de veto** recunoscut președintelui (grec) și vicepreședintelui (turc) al republicii, care se neutralizează acum reciproc în detrimentul intereselor naționale. Makarios dorește, între altele, să-l investească pe vicepreședintele turc cu puteri reale, care să-i permită accesul la magistratura supremă în absența președintelui republicii ; **unificarea aparatului judecătoresc** al celor două comunități în vederea simplificării procedurii judiciare ; **suprimarea oricărei clauze din constituție care impune o limită efectivelor forțelor armate**, amploarea acestora urmînd să fie subordonată posibilităților financiare ale țării, deci autorității puterii legislative. Makarios recomandă unificarea forțelor polițienești și ale jandarmeriei ; **revizuirea prevederilor constituționale privind proporția grecilor și turcilor în administrație, poliție și armată.**

Acest amendament urmărește să modifice actuala proporție — 70 la sută greci și 30 la sută turci — în administrație, poliție și armată, la 82 la sută și respectiv la 18 la sută. Punctul de vedere al grecilor ciprioți este că această nouă proporție ar reflecta mai exact raportul numeric între cele două comunități. Vechiul sistem, unic în lume prin dualismul puterii în principalele sectoare ale statului, este antidemocratic, susține Makarios, și nu permite o bună funcționare a instituțiilor țării, deoarece comunitatea turcă nu poate să asigure numărul necesar de cadre care să ocupe posturile ce-i sînt în mod automat repartizate. De aceea, propune el, această repartiție ar trebui să aibă la bază criterii dictate de principiul eficacității. „Atît grecii cît și turcii ciprioți nu vor avea decît de profitat", a declarat Spiros Kyprianou, ministrul Afacerilor Externe al Ciprului.

Revizuirea constituției nu poate avea însă loc fără asentimentul comunității turcești. Or, ea cere aplicarea prevederilor constituționale și a acordurilor, așa cum au fost ele stabilite acum trei ani cu prilejul conferinței de la Zürich care a elaborat noul statut al Ciprului.

Conferința anuală a miniștrilor de externe ai Ciprului, Turciei și Greciei, care a dezbătut evoluția situației din Cipru, nu a găsit o soluție capabilă să satisfacă interesele tuturor părților în cauză.

Makarios se opune — după cum se știe — oricărei intervenții străine, considerînd că revizuirea constituției este o chestiune internă a Ciprului, a grecilor și turcilor ciprioți. Guvernul turc a anunțat că se opune oricărei revizuiri unilaterale. Exprimînd poziția Turciei, ministrul de externe Erkin a declarat la întoarcerea sa de la Paris : „Noi nu ne amestecăm în afacerile interne ale Republicii Cipru, decît atunci cînd este vorba de tratate pe care noi toți le-am semnat". El a arătat, în același timp, că este hotărît să găsească un mijloc practic pentru a depăși dificultățile, prin tratative între liderii celor două comunități.

După izbucnirea ciocnirilor între membrii celor două comunități, reprezentanții Angliei și ai Statelor Unite în Cipru au vizitat pe președintele Makarios și pe vicepreședintele Küçük pentru a exprima grava îngrijorare a guvernelor lor față de recentele evenimente. Anglia, care este adepta punctului de vedere potrivit căruia revizuirea constituției reprezintă o chestiune internă a Ciprului, a arătat în mod clar în convorbirile pe care ministrul de externe englez, Butler, le-a purtat cu Spiros Kyprianou că „este favorabilă negocierilor directe dintre comunitatea tucă și cea greacă".

Aceste negocieri au început marți între Makarios și Küçük. Pînă în momentul de față nu se întrevede o soluție pentru situația critică prin care trece Ciprul. Incidentele sîngeroase continuă să răbufnească, rînd pe rînd, în diverse cartiere și suburbii ale Nicosiei.

R. GEORGESCU

PARIS

„Monsieur X" candidează

În a doua jumătate a lunii septembrie, săptămînalul parizian **L'Express** — referindu-se la zvonuri care circulau de cîteva săptămîni în legătură cu intenția eventuală a generalului de Gaulle de a nu aștepta sfîrșitul septenatului prezidențial (decembrie 1965), ci de a demisiona și de a solicita în primăvara anului 1964 un nou mandat de șapte ani — lansa ideea unui contracandidat al opoziției în alegerile prezidențiale. Articolul **„Monsieur X contra de Gaulle"** purta în subtitlu : **„Există azi, undeva în Franța, un om care va fi candidat la președinția Republicii împotriva generalului de Gaulle"** și înfățișa cititorului un fel de „portret-robot" al contracandidatului posibil : să nu fi fost compromis în jocurile politicianiste ale celei de-a IV-a republici ; să propună celei de-a V-a o concepție realistă și dinamică (în sensul și în limitele doctrinelor liberale contemporane) despre problemele politicii interne și externe ale țării ; să aibă contacte și sfătuitori în medii variate : oameni politici, economiști, tehnicieni, universitari, conducători sindicali, ziariști.

Ideea contracandidatului și „portretul-robot" corespundeau probabil unor tendințe existente în diferite cercuri ale opoziției, căci lansarea lui „Monsieur X" în arenă a suscitat vii reacții contradictorii pe culoarele Adunării Naționale, în coloanele presei, inclusiv în acelea consacrate scrisorilor de la cititori. Mulți se întrebau dacă „portretul-robot" e un test pentru sondarea opiniei publice, un catalizator menit să accelereze cristalizarea unei opoziții coordonate sau un îndemînatic procedeu publicitar. Poate că, pentru săptămînalul care îi redactase actul de naștere, „enigmaticul Monsieur X" nu era chiar atît de enigmatic, căci pe măsură ce discuțiile continuau în jurul sarcinilor și eventualei identități ale contracandidatului la președinție, un nume apărea din ce în ce mai des și căpăta din ce în ce mai multă greutate în coloanele **Express**-ului : acela al lui Gaston Defferre, primarul Marsiliei și deputat socialist al departamentului Bouches-du-Rhône. După cum se știe, candidatura lui Defferre a fost anunțată săptămîna trecută de conducerea SFIO („în pofida puținului entuziasm arătat de secretarul general Guy Mollet", notează **France Presse**) și urmează să fie ratificată în februarie de un congres extraordinar al partidului.

Făcînd un tur de orizont al dezbaterii cam la o lună după începerea ei, săptămînalul **Paris-Match** publica un amplu reportaj semnat de comentatorul său politic, Raymond Tournoux. **„Oficial,** se spunea în prima pagină a

„Monsieur X" are o identitate precisă: Gaston Defferre, actualul primar al Marsiliei (în fotografie, la mijloc)

reportajului, **nu se pune chestiunea provocării unor alegeri anticipate pentru președinția Republicii. Scrutinul va avea loc la scadența normală, adică în decembrie 1965".** Dar, adăuga Tournoux, **„de Gaulle, ca de obicei, mai păstrează în manșetă cartea surprizei... Înainte de a se pronunța, de Gaulle așteaptă să vadă rezultatele planului de stabilizare economică și financiară («Dacă ar eșua, ar fi grav», spune președintele Republicii) și să poată cîntări evoluția politicii sale externe. Va trebui, de asemenea, într-un fel sau altul, să se găsească mijlocul de a modifica regimul care ar intra în vigoare în cazul unei vacanțe a magistraturii supreme: în situația actuală, interimatul ar fi asumat de dl Gaston Monnerville..."**

(Se știe că relațiile sînt încordate între cercurile gaulliste și președintele Senatului).

Fapt este că preparativele electorale au început. Un „Comitet național pentru pregătirea alegerilor prezidențiale', creat de gaulliști a studiat minuțios metodele campaniilor electorale americane și în special a celei care a dus la alegerea președintelui Kennedy. Campania astfel concepută — prevăzînd între altele o vastă operație „scrisori la domiciliu" și, pentru ultima perioadă, amenajarea unui tren special avînd un vagon-platformă-tribună cu microfoane și toate cele necesare ca generalul de Gaulle să poată vorbi populației din așezările prea mici pentru ca itinerarul să includă opriri de lungă durată — ar urma să coste cel puțin un miliard de franci vechi (10 000 000 franci noi).

Forțele politice hotărîte să opună un contracandidat generalului de Gaulle aveau de rezolvat trei probleme: să găsească omul potrivit, să cadă de acord asupra unui program și să-și asigure fonduri pentru a ține piept importantelor mijloace financiare de care dispune „Comitetul național" gaullist. În ceea ce privește acest din urmă punct s-a lansat ideea unei contribuții populare care să asigure miliardul necesar campaniei. În ceea ce privește candidatul și programul, opoziția — care e cvasi-unanimă în reproșurile pe care le aduce actualului guvern — va izbuti să realizeze o unanimitate pentru a i se opune în alegeri? Pe vremea cînd „Monsieur X" nu avea încă public alt nume, un sondaj organizat de ziarul (de dreapta) **France-Soir** dăduse următoarele cifre: pentru de Gaulle — aproximativ 50 la sută, pentru „X"— aproximativ 40 la sută, îngustîndu-se simțitor față de sondaje anterioare numărul francezilor „fără opinie". Se așteaptă ca, de ambele părți, competiția electorală — fie că va avea loc peste doi ani, fie că va intra în joc factorul „surpriză" — să se desfășoare la mare tensiune.

FI. Ș.

REFLECTOR

L'Express scrie: **Generalul de Gaulle ar intenționa să adreseze în curînd președintelui Johnson o scrisoare prin care îl va invita oficial la Paris. Acesta a și făcut cunoscut că, în cursul viitoarelor luni, obligațiile sale nu-i vor permite să părăsească America. Se spune că diplomații de profesie ar putea sugera o soluție de compromis: întîlnirea să aibă loc în Martinica sau în Guadelupa, teritorii franceze aparținînd totuși „Lumii noi".**

Demisia ministrului de finanțe al Braziliei, Carvalho Pinto, și eventuala numire în acest post a lui Lionel Brizzola determină ziarul Le Monde **să examineze perspectivele unei „deschideri spre stînga" în Brazilia. Apreciind că miniștrii „centriști" care s-au succedat pînă acum nu au izbutit să soluționeze criza socială și economică, ziarul scrie că această deschidere spre stînga ar fi singura ieșire logică.**

În ajunul destrămării Federației Rhodesiei și Nyassalandului s-a destrămat mai întîi partidul rasiștilor albi din Rhodesia de sud — Partidul național al Rhodesiei. „Mulți dintre cei care au sprijinit partidul de guvernămînt, scrie ziarul Bulawayo Chronicle, **resimt acum o deziluzie amară. Și-au dat seama că ceasul poate fi dat înapoi sau, în alți termeni, statu-quo-ul poate fi menținut numai cu prețul stagnării economice, al creșterii impozitelor și al discreditării peste hotare". Dar dacă, așa după cum se presupune, fracțiunea dizidentă va fi condusă de Roy Welenski, nu este de întrevăzut nici o orientare nouă.**

Președintele Nasser a propus, cît mai curînd posibil, convocarea unei conferințe arabe la nivel înalt, pentru a se hotărî ce acțiuni urmează să fie întreprinse cînd Izraelul va abate cursul Iordanului.

Papa Paul al VI-lea a cerut „tuturor oamenilor cu bunăvoință, tuturor celor care poartă o răspundere în domeniul culturii și al politicii să mediteze la problema fundamentală a păcii". „Adevărata pace, a spus Paul al VI-lea, nu este un pacifism laș și strict oratoric, ostil convorbirilor indispensabile care cer multă răbdare și necesită multă osteneală dar sînt singurele eficace".

probleme ale opiniei americane

Articol scris pentru „Lumea" de OSCAR E. NAUMANN, redactorul din Washington al ziarului *The Journal of Commerce*

La baza comerțului exterior al S.U.A. stau interesele profitului privat. Dacă nu ar exista perspectiva ca un export sau import să aducă profituri unui particular sau unei companii, comerțul exterior american ar deveni aproape inexistent.

În felul acesta, stimulentul pentru dezvoltarea continuă a comerțului exterior al S.U.A. este identic cu acela care determină evoluția restului economiei Statelor Unite. În plus, tot acest profit privat orientează comerțul S.U.A. spre anumite țări și regiuni, determinînd totodată sortimentele de mărfuri exportate și importate. Totuși, acest sistem nu are la bază numai libera inițiativă. Din timp în timp, guvernul S.U.A. intervine, introducînd restricții asupra importurilor unor sortimente de produse, mai ales agricole, sau folosind ca materie primă produse agricole.

Deși nu reprezintă decît o mică parte din produsul național total estimat anul acesta la 540 miliarde dolari — comerțul exterior al S.U.A. are o valoare considerabilă, apreciindu-l după orice alte norme sau comparat cu acela al oricărei alte țări.

În 1962, totalul exporturilor S.U.A. s-a cifrat la 21 359 100 000 dolari, în timp ce importurile reprezentau 16 100 000 000 dolari. Se apreciază că anul acesta se vor exporta mărfuri în valoare de aproximativ 22 miliarde dolari, iar importurile vor reprezenta 17 miliarde dolari. Astfel, ca și în cei patru ani precedenți, se așteaptă realizarea unei balanțe comerciale excedentare cu 5 miliarde dolari.

Dar nici această balanță comercială net favorabilă nu este suficientă.

Ani de-a rîndul, exportul de capital, plățile efectuate în cadrul ajutorului american, inclusiv ajutorul militar, și alte cheltuieli „invizibile" — cum ar fi turismul sau diverse plăți efectuate în străinătate — au avut ca rezultat o balanță deficitară a plăților efectuate de S.U.A. De aceea, în ciuda excedentului de 5 miliarde, datorat comerțului exterior, se apreciază că situația generală a plăților efectuate de Statele Unite va indica, în 1963, un deficit de aproximativ 3,6 miliarde dolari.

Aceste cifre constituie explicația campaniei susținute întreprinse de guvernul american pentru promovarea sporirii la maximum a exporturilor S.U.A. În ultimă instanță, există trei mijloace de ameliorare a balanței nefavorabile de plăți: reducerea importurilor, sporirea exporturilor și reducerea exportului de capital și a cheltuielilor neproductive în străinătate.

Guvernul a ales soluția corectă, aceea a sporirii exporturilor și a producerii unui surplus de mărfuri și mai mare. În același timp, el depune eforturi pentru a limita scurgerea de capital american peste graniță. Dar guvernul nu a limitat — și probabil nici în viitor nu va limita — importul de mărfuri în Statele Unite.

În ultimii ani, administrația a inițiat numeroase conferințe axate pe problema promovării exportului. Cea mai recentă — așa-numita „Conferință a Casei Albe pentru promovarea exporturilor" — s-a ținut în septembrie. Ca și precedentele, ea a făcut apel la interesele profitului privat pentru stimularea exporturilor. Bucurîndu-se de participarea a peste 300 de industriași, experți în probleme agricole, lideri sindicali, exportatori, precum și membri ai guvernului, conferința a oferit numeroase sugestii pentru acțiunea de promovare a exporturilor. Printre propunerile făcute se numărau: o lege pentru reducerea taxelor de export; un volum sporit de schimburi comerciale între țările est-europene și S.U.A.; ridicarea unor restricții asupra vînzărilor interne efectuate de exportatori, precum și aplicarea unor tarife mai avantajoase pentru transportul mărfurilor exportate. Conferința de la Casa Albă a fost urmată de un mare număr de conferințe în toată țara, la care au continuat să se formuleze propuneri.

Cifrele arată că cea mai mare parte a exporturilor americane sînt destinate statelor cu o industrie dezvoltată. De pildă, Europa occidentală a cumpărat 32,1 la sută din mărfurile exportate de S.U.A. Pe de altă parte, țărilor socialiste, deși constituie fără îndoială o regiune industrială dezvoltată, le-a revenit numai 0,6 la sută. Volumul redus de mărfuri exportate în țările est-europene se explică prin restricțiile aplicate pînă acum de guvernul american asupra vînzării de mărfuri așa-zis „strategice" către țările socialiste. Lăsînd la o parte perspectivele vînzărilor de grîu în U.R.S.S. și alte țări est-europene, este evident că exporturile S.U.A. în această parte a lumii ar crește considerabil dacă s-ar ridica parțial restricțiile amintite. De exemplu, este cunoscut faptul că guvernul S.U.A. a refuzat acordarea de autorizații de export pentru unele produse industriale pe care țările socialiste au fost dispuse să le cumpere, inclusiv produse costisitoare, cum ar fi utilajele industriale complete.

Totuși, în prezent guvernul american procedează la reexaminarea schimburilor comerciale ale S.U.A. cu țările Europei răsăritene. Această reexaminare nu a fost cerută numai în cadrul conferinței de la Casa Albă, dar și de unii senatori cu influență, făcînd parte din ambele partide politice.

O personalitate importantă, cum este ministrul comerțului, a remarcat faptul că țările din Europa occidentală vînd cantități însemnate de produse industriale țărilor din răsăritul Europei. De asemenea, el a propus o reexaminare a politicii americane în problema schimburilor comerciale dintre Est și Vest.

Dar în privința țărilor Europei răsăritene rămîne încă un obstacol: tarifele vamale aplicate mărfurilor provenind din țările est-europene sînt în multe cazuri mai ridicate decît cele aplicate acelorași produse provenite din Europa occidentală. Aceasta, deoarece așa-numita „clauză a națiunii celei mai favorizate" nu este aplicată importurilor din țările socialiste.

Importurile S.U.A. vor crește anul acesta cu 4—5 la sută față de anul trecut, mai ales ca rezultat al activității economice sporite din S.U.A. Întotdeauna în perioadele de avînt economic în S.U.A. se produce și o creștere a importurilor.

După cum am mai menționat, guvernul nu intenționează să ia măsuri de reducere a importurilor. De fapt, în momentul de față, guvernul se pregătește să reducă unul din obstacolele în calea importurilor — tarifele vamale — în cadrul negocierilor la conferința G.A.T.T. care va avea loc anul viitor la Geneva.

comerțului internațional

opinii britanice

De la
corespondentul nostru
din
Londra
JOHN GRITTEN

Independent de rezultatul tratativelor de la Bruxelles — și se pare acum că s-a ajuns la un compromis între Franța și Germania occidentală — aici, la Londra, s-au făcut auzite, fără îndoială, anumite exclamații de satisfacție atunci cînd însăși existența Pieței comune părea amenințată, la un an după eșecul încercărilor Marii Britanii de a se alătura acestui organism.

Săptămîna trecută, *Observer* (independent) a publicat un articol sub titlul: „Ciocnirea între Paris și Bonn poate însemna o moarte înceată pentru cei șase", iar vechile resentimente față de de Gaulle, care a opus veto-ul francez intrării Angliei în Piața comună în ianuarie, s-au oglindit în fraza: „S-ar putea ca Piața comună a Europei să se ofilească și să moară în acest nou an. Generalul de Gaulle a pregătit terenul pentru aceasta".

De altfel, *Observer* scria că neîncrederea și naționalismul au luat locul „spiritului comunității" după ce Franța a împiedicat prin veto-ul său apropierea Angliei. În cuvinte aproape asemănătoare, cotidianul *Times* adăuga: „De cînd au luat sfîrșit tratativele pentru aderarea Angliei, spiritul comunității nu a mai putut fi restabilit".

Cercurile conservatoare din capitala Angliei par să considere că aspectul cel mai primejdios al actualelor certuri din Piața comună îl constituie întîrzierea pe care ar putea-o provoca începerea tratativelor cu privire la reducerea tarifelor dintre America și alte țări occidentale, tratative cunoscute sub numele de „runda Kennedy", și care urmează să înceapă la Geneva în mai 1964.

Se știe că Franța a amenințat în repetate rînduri că nu va participa la aceste tratative dacă nu se va ajunge la un acord în problemele agricole atunci cînd actualele tratative din cadrul Pieței comune se vor fi încheiat.

Exporturile Angliei către cele șase țări ale Pieței comune au crescut anul acesta, dar pe măsură ce tarifele vamale în interiorul C.E.E. se vor reduce, tarifele externe, împotriva țărilor care nu fac parte din acest organism, se vor ridica. Exportatorii britanici sperau că acest dezavantaj va putea fi compensat, în ce privește interesele britanice, prin reducerile de tarife vamale la care ar urma să se ajungă prin „runda Kennedy".

De fapt, în unele cercuri de afaceri se merge atît de departe încît se exprimă temeri că de Gaulle s-ar putea dovedi „un bun european" și ar putea nu numai să ajungă la un compromis cu Germania occidentală în ce privește prețurile agricole, ci ar putea sugera și noi pași către colaborarea politică și economică între cei șase. Este sigur faptul că președintele de Gaulle insistă ca Piața comună să ajungă independentă din punct de vedere politic și economic față de S.U.A., să ajungă să satisfacă singură propriile cerințe de produse alimentare, și să se înconjoare cu un zid înalt de tarife vamale prohibitive.

În consecință, nu se mai vorbește acum atît de mult despre noi încercări ale Angliei de a obține intrarea în Piața comună — aceasta nici măcar printre cei care fuseseră cei mai stăruitori adepți ai acestei inițiative — ci mai mult despre o „zonă europeană a comerțului liber" în care să se includă atît EFTA (mica zonă a liberului schimb) cît și cele șase țări din C.E.E.

S-a lăsat să se înțeleagă că săptămîna trecută Franța căuta stabilirea unor contacte între „cei șase" și cele șapte țări ale „micii zone", astfel încît să se poată ajunge la o poziție comună de tratative înainte de începerea pertractărilor cu Statele Unite.

După toate aparențele — și vest-germanii au subliniat la Bruxelles că există în momentul de față un volum mai mare de schimburi comerciale între „cei șase" și „cei șapte", decît între fiecare din aceste grupuri și Statele Unite — acesta este contextul în care trebuie examinate noile inițiative și curente din Marea Britanie pentru extinderea comerțului cu țările socialiste.

Să vedem întîi faptele: acum cîteva zile, cea mai importantă companie industrială a Angliei, „Imperial Chemical Industries", a comunicat unei misiuni comerciale sovietice la Londra că este dispusă să semneze un contract pentru construirea unei uzine chimice în U.R.S.S. Aceasta ar aduce importante comenzi separate sovietice pentru industria britanică.

Acum aproximativ trei săptămîni, pentru prima dată în perioada ultimilor nouă ani, un șantier naval britanic a căpătat o comandă din partea Uniunii Sovietice. E vorba de o comandă în valoare de trei milioane lire sterline pentru trei drage care ar urma să fie livrate în 1966. În legătură cu aceasta, ziarul *Times* observa: „Plasarea acestei comenzi este considerată în industria șantierelor navale, unde se resimte acut lipsa de lucru și de comenzi, ca un pas important în eforturile pentru a cîștiga debușeuri pe piața sovietică".

Muncitorii din șantierul din Clyde, regiune în care criza din industria navală cunoaște acum cea mai critică perioadă din ultimii zece ani, și-au manifestat bucuria iar în cercurile financiare

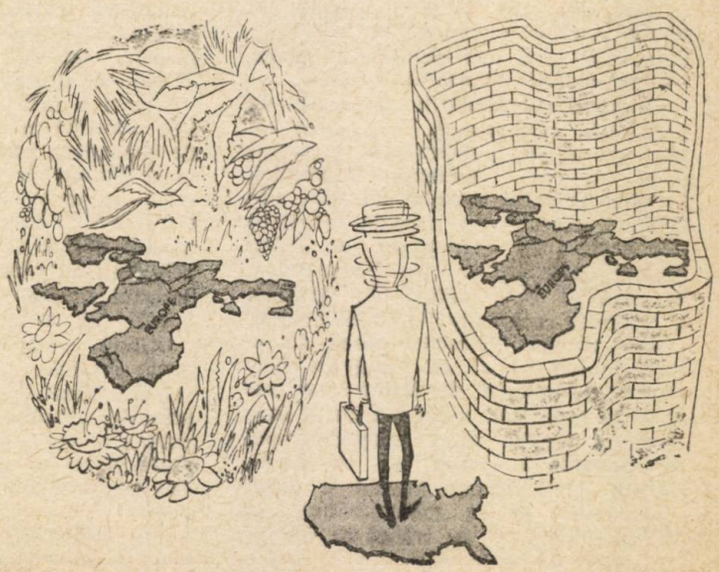

Paradis, sau fortăreață — pentru mărfurile americane?

(Din Newsweek)

din City-ul londonez s-a lăsat să se înțeleagă că s-ar acorda sprijin industriașilor britanici în eforturile lor de a obține noi contracte importante de export către țările socialiste.

Un număr de ziare au atras atenția asupra faptului că în unele cercuri din Statele Unite aceste curente nu sînt privite cu ochi buni. Într-un editorial, ziarul *Times*, scria: „Americanii și vest-germanii au privit cu suspiciune poziția britanică..." Dar, după cum arată ziarul în continuare, în ciuda temerilor exprimate cu privire la livrarea unor așa-numite bunuri „strategice" către țările socialiste, „în practică, comerțul cu răsăritul, atît al americanilor cît și al vest-germanilor, este în creștere".

De fapt, vest-germanii au vîndut U.R.S.S. mai multe bunuri în cursul anului trecut decît oricare altă țară — în valoare de 270 milioane lire sterline, adică mai mult decît dublul valorii comerțului Angliei cu această țară — iar R. F. Germană este cea mai mare importatoare de produse sovietice.

Care este atitudinea guvernului britanic? O aluzie în acest sens a furnizat-o, luna trecută, dl Edward Heath, ministrul comerțului, cînd a declarat în fața Camerei Comunelor că importurile din țările socialiste ale Europei s-au ridicat de la 102 milioane lire sterline în 1958, la 158 milioane în 1962. Guvernul, a declarat dl Heath, prețuiește aceste schimburi comerciale și ar dori ca în acest sector să se aplice pe cît posibil mai puține restricții.

„Aceste țări ne-au spus că sistemul actual de cote anuale, detailate, li se pare restrictiv în mod nejustificat", a spus dl Heath. „Ele au sugerat că volumul schimburilor ar putea fi sporit dacă s-ar introduce un sistem mai flexibil de control al importurilor. Sînt dispus să acord acestei probleme toată atenția. Considerăm că există posibilitatea unor prilejuri mai largi de schimburi comerciale cu țările Europei răsăritene, în ambele sensuri, cu condiția ca prețurile produselor din aceste țări să nu fie descurajatoare".

La cîteva zile după aceste declarații, dl Heath apără în ședința consiliului Pactului Atlantic de la Paris poziția guvernului britanic în ce privește comerțul și aranjamentele de credit cu țările socialiste. Alături de el se afla dl Maudling, ministrul de finanțe. După toate aparențele, ei au avut de întîmpinat presiuni din partea d-lui George Ball, subsecretar de stat american, și s-a relatat că existau puține speranțe de a se ajunge la un compromis între atitudinea britanică și insistențele lui Ball de „a se evita o cursă a creditelor în schimburile comerciale cu Europa răsăriteană".

Cîteva săptămîni mai tîrziu, lordul Boyd-Orr, fost director general al Organizației Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură, a rostit discursul său prezidențial la sesiunea anuală a Consiliului britanic pentru promovarea comerțului internațional. „Dacă guvernul este sincer cînd spune că dorește să existe cît mai puține restricții cu putință în comerțul Est-Vest, atunci să propună un program îndrăznet și flexibil, care să sfărîme sistemul de embargo și care să pună comerțul nostru cu țările răsăritene pe aceeași bază cu comerțul nostru cu celelalte țări" — a spus lordul Boyd-Orr. El a adăugat că ar fi vorba de „o politică care să acorde credite dincolo de limita actuală de 5 ani pentru a da acestor țări posibilitatea să plaseze în Anglia comenzi pentru uzine complete și pentru instalații mari".

„Dacă guvernul vrea să-și însoțească spusele de fapte, așa cum cer industriașii noștri, Anglia are șansa să sporească volumul comerțului cu țările răsăritene... pînă la 1 000 milioane lire sterline pe an".

Ar fi într-adevăr surprinzător dacă în cursul săptămînii trecute, în discuțiile dintre d-nii Butler și Rusk, nu s-ar fi abordat și tema comerțului cu țările răsăritene, și fără nici o îndoială că vom mai asista la tratative laborioase de culise în această problemă luna viitoare, atunci cînd premierul britanic Alec Douglas Home va vizita Washingtonul.

După erupția vulcanului Agung

ÎN VERDEA și roditoarea insulă Bali din sudul Pacificului, vulcanul Agung s-a potolit, iar nenorocirea și moartea care au însoțit erupția din luna martie au trecut. Asupra insulei, însă, s-ar putea ca efectele să înceapă abia acum. Erupția de cinci zile care s-a produs în „buricul lumii", așa cum numesc localnicii insula, a împroșcat tone de praf vulcanic și pietre. Atît atmosfera cît și clima — după cum cred unii oameni de știință — au suferit schimbări.

Conform reconstituirii efectuate de specialiștii meteorologi, la început un nor enorm de pulbere s-a îndreptat spre sud-vest, deasupra Australiei, formînd în jurul soarelui un halo albsidefiu. Acest lucru era de așteptat; dar șapte luni mai tîrziu, dr. Aden Meinel, astrofizician la Observatorul Steward al Universității din Arizona, a observat ceva care i-a atras atenția. „Într-o zi mă întorceam acasă de la lucru, relata el, și am văzut un apus de soare deosebit de frumos. La orizont se răspîndea o lumină aurie care devenea treptat roșie, purpurie, apoi de culoarea levănțicăi și, în sfîrșit, de un auriu intens. Efectul a durat aproximativ 40 de minute, față de 10—15 minute cît ar trebui să dureze un apus normal".

Apusurile colorate sînt rezultatul difuzării luminii de către particulele atmosferice. Cu cît sînt mai multe particule, cu atît mai vie va fi culoarea. Praful aruncat în atmosferă de Agung, purtat de un curent la mare altitudine, a înconjurat — aparent — emisfera sudică. Apoi, o dată cu accentuarea deplasării maselor de aer, datorită schimbării anotimpurilor, o parte din praf a fost transportat spre nord, peste Ecuator, într-un strat de aproximativ 24 000 m grosime.

Meinel a fost mai interesat de efectele atmosferice decît de cele estetice. Se presupune că praful din atmosferă — indiferent de unde provine, din pămînt, meteoriți sau vulcani — mărește cantitatea de precipitații. Această presupunere a fost confirmată de precipitațiile care au căzut, în ultimele luni, în deșertul chilian, și care au atins aproximativ 50 cm pe metru pătrat.

Meinel crede că același lucru se poate întîmpla și în nord. „O dată cu venirea iernii, a spus el, praful va fi suficient pentru a provoca furtuni puternice, cu condiția să existe o cantitate potrivită de umezeală. Probabil că va cădea multă zăpadă anul acesta".

Dar nu toți cred că afirmațiile lui sînt justificate. Doctorul J. Murray Mitchell, specialist în probleme de climă la Serviciul meteorologic al S.U.A., susține: „Nu există probe că praful ar influența în mod apreciabil precipitațiile".

Totuși, praful atmosferic poate avea alt efect, asupra căruia toți oamenii de știință sînt de acord: poate provoca o ușoară dar semnificativă schimbare de temperatură a suprafeței pămîntului. Un studiu atent efectuat de Mitchell a arătat că, după groaznica erupție din 1883 a vulcanului Krakatoa, temperatura medie a scăzut în lume cu o jumătate de grad, menținîndu-se la acest nivel timp de 5 ani. Mitchell sugerează că tendința de răcire din ultimii 10 ani ar putea fi cauzată de praful vulcanilor din Alaska și Filipine.

Explicația acestui fenomen este destul de simplă. Praful fin constituie un eficient agent de filtrare a razelor solare; orice cantitate, cît de mică, de lumină solară, dacă nu atinge pămîntul, nu poate contribui la încălzirea lui. Dr. Mitchell a mai adăugat: „Serviciul meteorologic și-a propus să analizeze diagramele radiațiilor solare de la stațiunile meteorologice din toată lumea, pentru a vedea dacă se poate detecta vreo scădere sistematică în căldura luminii solare".

(Din *Newsweek*)

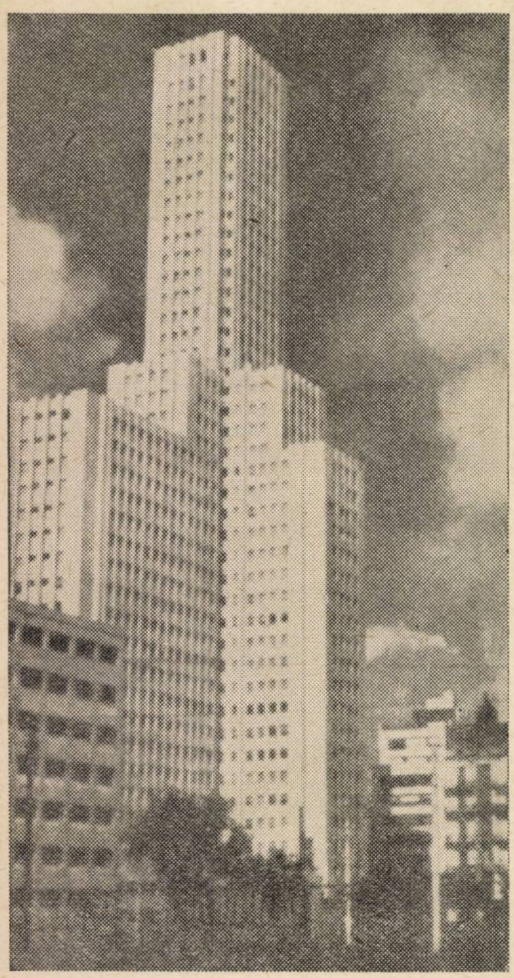

zgîrie nori în pragul pampei

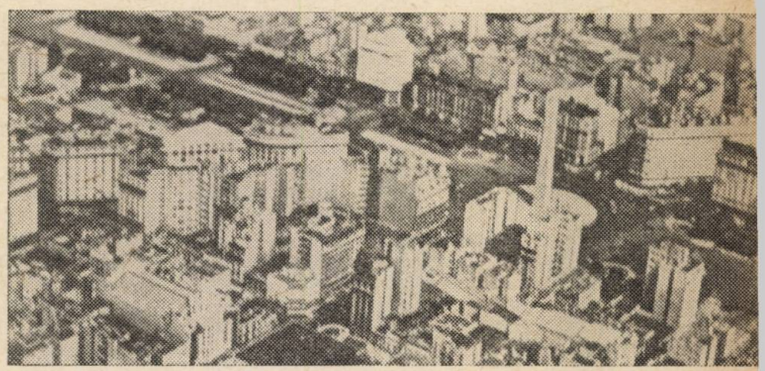

Călătorul poate sosi la Buenos Aires pe căile nesfîrşite ale Oceanului Atlantic sau pe drumurile tot atît de nesfîrşite ale Pampei. Dinspre ocean, priveliştea oraşului se deschide în faţa călătorului amplă şi fremătătoare, dominată de mişcarea portului, căreia oraşul nu-i constituie decît un decor imobil şi, în aparenţă, depărtat. În porturile sud-americane — popasuri obligatorii înainte de a ajunge la Buenos Aires — situaţia e diferită. La Bahia, mişcarea portului este pusă pe un plan cu totul secundar de frămîntarea multicoloră a mulţimii, de sonoritatea asurzitoare a aerului plin de sunetul tobelor, al chitarelor, al instrumentelor de vînt, al glasurilor umane. La Rio de Janeiro, viaţa portului şi a oraşului dispare în măreţia uluitoare a peisajului. Oceanul se transformă într-un lac ireal, în care silueta celor mai mari transatlantice îşi pierde orice importanţă în timp ce lunecă printre imaginile înălţate spre cer şi răsfrînte în apă ale Pan de Azucarului, ale Corcovadoului, ale strălucitoarelor privelişti din Bahia de Guanabarra. La Santos, mişcarea portului şi priveliştea tropicală plină de respiraţia pădurilor umede este doar decorul în care se săvîrşeşte plecarea în lume a cafelei. Zeci de mii de saci de cafea, cheiurile inundate de masa lor aromată, vapoarele care pornesc s-o ducă în lume ca pe o ofrandă înmiresmată a acestor pămînturi fierbinţi, macaralele care ridică deodată cîteva zeci de saci şi hamalii negri alergînd cu pasul cadenţat şi elastic pe punţi, cu nelipsitul sac de cafea pe umeri, domină priveliştea oraşului şi viaţa portului. La Montevideo, priveliştea te încîntă prin apariţia treptată a oraşului, cu *ramblas*-urile grele de palmieri şi de construcţii înalte, pline de eleganţă, cu oceanul care începe să se transforme într-un rîu, amestecîndu-se cu apele mîloase şi grele care se varsă în Rio dela Plata. Aici predomină încă peisajul şi lupta rîului cu oceanul, lupta albastrului cu galbenul, din care se zămisleşte o nesfîrşită şi aproape nemişcată mare verde-tulbure, în care plutesc mii de meduze.

Plutind în continuare spre Buenos Aires, oceanul dispare, iar vasul lunecă pe o mare tăcută şi moantă, de mîl. Orizontul rămîne deschis la nesfîrşire, dar apele aduc prezenţa viguroasă şi grasă a pămîntului fertil şi nesfîrşit. Rio dela Plata nu este rîul de argint, ci rîul care — în imaginaţia conquistadorilor — duce spre *Ţara împăratului alb*, unde iarba şi frunzele sînt din cel mai pur argint — rîul argintului. Şi, deodată, din apele grele şi nemişcate, apare în zare, mai aproape decît te-ai fi aşteptat, cel mai mare oraş al Americii Latine. Din depărtare, oraşul ţi se pare, în primul moment, puternic, neliniştit, plin de dinamism. Construcţii înalte se ridică spre cerul plin de aburi grei dintre corpurile masive şi calme ale unor clădiri în stilul fad şi opulent de la începutul secolului. Dar ceea ce dă impresia de putere şi mişcare este, în primul rînd, pădurea nesfîrşită a macaralelor care încarcă în zeci de vase aşezate la rînd conţinutul silozurilor vaste şi al frigoriferelor imense : roadele unui fertil grînar şi ale unui neostenit abator. Apele lui Rio dela Plata sînt şi ele dense şi grele, ca o emanaţie a acestei ţări fertile şi pline de forţa creatoare, iar metropola, Buenos Aires, pare un fruct al acestei fertilităţi, o expresie a bogăţiei şi dinamismului ţării.

Pentru călătorul care vine dinspre interiorul ţării, ca şi pentru cel care soseşte pe căile văzduhului, oraşul apare întîi ca o pată stridentă, neaşteptată, în imensitatea Pampei. Pampa este, într-un sens, nesfîrşirea palpabilă. Zările se deschid la infinit, neîngrădite de nici o colină, netulburate de nici o pădure. Rîurile domoale şi leneşe par şi ele a veni din eternitate, pentru a pluti, fără ţel şi sens, într-o altă eternitate. Pămîntul gras şi, în imensa lui majoritate, nodeştelenit, îşi încearcă forţa numai în zămislirea ierbii grase, a buruienilor în care călăreţul dispare ca într-o pădure, a plantelor ţepoase, pline de scai şi de frunze tăioase, ca nişte cuţite. Doar din loc în loc, la depărtări de zeci de kilometri, se ridică, umbros şi puternic, cu frunzele-i lucioase şi pline de sevă, care atîrnă nemişcate în soare şi-n liniştea densă a orizonturilor fără margini, cîte un *ombú*, imensă bu-

ruiană arborescentă, mai înaltă și mai stufoasă decît cei mai bătrîni stejari de la noi.

În imensitatea aceasta, turmele de vaci bălțate cu negru, alb și roșcat, apar ca niște pete răzlețe și singuratice, deși fiecare din ele cuprinde cîteva zeci de mii de vite. Ele rătăcesc în libertate pe cîmpia în care, la depărtări calculate, fîntîni arteziene își revarsă apele în jgheaburi imense de care cirezile se apropie în amurg. Senzația aceasta de spațiu vast și liber este stînjenită doar de rețelele nesfîrșite de sîrmă ghimpată, care despică Pampa în felii, pe hotarul dintre marile *estancias*.

Din Pampă, orașul răsare fără acea impetuozitate viguroasă cu care i se înfățișează călătorului care vine dinspre răsărit, pe Rio dela Plata. Dinspre cîmpie, se văd mai întîi cocioabele de scînduri ori bidoane ale mahalalelor și suburbiilor, care dau razei orașului o lungime de peste 40 km. Cocioabele acestea, împrăștiate în neorînduială peste cîmp, adăpostesc îndeobște populația care se revarsă spre oraș dinspre Pampa, într-o disperată căutare a unei vieți mai bune, și care se oprește de obicei aici, la hotarul dintre cîmp și oraș, în cîte o *villa miseria*.

Și totuși, chiar dinspre Pampă, Buenos Aires apare ca o expresie a unor pămînturi nesfîrșit de întinse și de bogate : răsărit la marginea lor, ca o poartă prin care bogățiile autohtone se revarsă peste mări și țări. Dar Buenos Aires nu este totuși un arbore gigantic, crescut din solul necesităților, în lumina realităților unei țări profund frămîntate și dornice de evoluție. În multe momente ale istoriei, orașul acesta a știut — e adevărat — să concentreze și să exprime cu forță neabătută interesele și năzuințele întregii țări, ca în 1810, cînd prin eroica *Revolucion de Mayo*, Buenos Aires a ridicat cel dintîi steagul victorios al luptei pentru eliberare și independență națională. Dar, adeseori, metropola a crescut și s-a îmbogățit — ca și altele, multe, din America Latină — în lupta cu „țara cea mare", împotriva intereselor ei. El s-a dezvoltat, asemenea celorlalte orașe de pe țărmurile Americii Latine, ca un port prin care conquistadorii duceau spre Peninsula Iberică bogățiile țărilor cucerite. Apoi, el a fost — în multe faze ale dezvoltării istorice a Argentinei — bastion al oligarhiei și al marelui capital, obținînd și luptînd apoi cu îndîrjire să-și păstreze privilegiul de a fi singurul canal prin care bogățiile Argentinei se pot revărsa spre lumea largă.

Dezvoltat adeseori în opoziție cu țara, Buenos Aires și-a înzecit forțele prin valuri masive și succesive de imigrare, pentru a ajunge — dintr-o *gran aldea* (sat mare), cum îl numea un cronicar al său, pe la mijlocul secolului XIX — unul din cele mai mari orașe ale lumii.

Dar dezvoltarea economică a orașului, concentrarea principalelor fabrici, întreprinderi și transporturi ale țării în jurul lui a dus la zămislirea și dezvoltarea unei puternice clase muncitoare, a unei ample populații de muncitori, artizani, salariați. În felul acesta, în ciuda dorințelor oligarhiei care a luptat și luptă să păstreze în viața lui poziții dominante, Buenos Aires este cel mai dinamic, mai plin de posibilități de dezvoltare și de progres oraș al Argentinei, și unul dintre primele în America Latină.

Contradicția fundamentală pe care călătorul o descoperă pînă și în aspectele mai superficiale ale orașului, nu numai în viața lui intimă, este această ciocnire dintre tendințele retrograde ale unor pături care nu mai înțeleg sensul dezvoltării istorice — și tendințele spre progres, spre evoluție, a întregii vieți a orașului, a imensei majorități a populației lui, a celor mai lucide și mai realiste cercuri politice și economice.

Arhitectonic, orașul e constituit din cercuri concentrice, care corespund și unei structuri social-economice. La margine, se ridică mahalalele mizere, pe care argentinienii le numesc cu tristețe *villa miseria*, și în care locuiesc milioane de oameni din păturile cele mai sărace ale populației ; ele sînt aidoma *favelelor* braziliene, *cantegrillului* din Montevideo, sau *bidonville*-urilor din celelalte orașe sud-americane. În aceste mahalale trăiesc oameni ai muncii, din care cei mai mulți trudesc cu rîvnă pentru a-și îmbunătăți situația și condițiile de viață. E un furnicar în care își găsesc însă adăpost și *pistoleros*-ii bandelor din Buenos Aires, autorii atacurilor, spargerilor, răpirilor de femei, crimelor de care sînt pline ziarele capitalei argentiniene.

Cercul următor îl constituie niște periferii imense, formate din locuințele muncitorilor calificați, mici meseriași și comercianți : căsuțe cu grădini ample, printre care se ridică cîte o clădire mai chipeșă. Acest cerc este întrerupt la nord și la sud de o zonă specifică a orașului. La nord, între delta rîului Parana și centrul orașului, se întind cartierele elegante cu vile înconjurate de grădini încîntătoare : *Tigre, San Fernando, San Isidro, Olivos, Vicente Lopez*. La sud, la celălalt pol al vieții și al societății, se întinde zona marilor fabrici, a marilor abatoare, a industriei și a activității febrile, în care trăiesc peste un milion de oameni ai muncii și care cuprind cartiere dens populate, precum : *La Boca, Avellaneda, Quilmes, Lavius*. Aici se desfășoară activitatea marilor întreprinderi frigorifice („*La Blanca*", „*La Negra*", „*Armoun*", „*Wilson*") în care mii de vite, sacrificate zilnic, străbat imensele hale suspendate pe bandă rulantă, pentru a se transforma în produsele principale ale exportului argentinian. În jurul lor se află mari fabrici textile (peste 100 000 muncitori), fabrici de uleiuri vegetale, tăbăcării imense, fabrici de bere (*Quilmes*), întreprinderi ale industriei chimice (săpunuri, acizi), farmaceutice, electrice (mașini de spălat, aparate de radio, televizoare etc.) și cîteva fabrici metalurgice.

Făcînd un pas de uriaș, vizitatorul se trezește în furnicarul de mașini și oameni al zonei centrale, constituite din cartiere de blocuri de cîte 20—40 etaje, în care se desfășoară viața economică, financiară și comercială a țării. Aici locuiește pătura burgheziei și a moșierimii mijlocii, aici funcționează birourile întreprinderilor comerciale și industriale, băncile mijlocii, societățile de transporturi

DOSAR

CHELTUIELILE PENTRU EDUCAȚIE sînt mai mici decît cele pentru ameliorarea confecționării ciorapilor de nylon, declară protestatar directorul de la Manchester College of Science and Technology, B. V. Bowden din Anglia, citat de revista americană Time-Magazine. Este semnalată de asemenea propunerea lui sir Geoffroy Crowther, fost director al revistei Economist, care sugerează crearea a două noi universități care să utilizeze localurile universităților din Oxford și Cambridge în timpul zilelor de vacanță în care acestea sînt închise.

SĂPTĂMÎNALUL France Observateur **despre viața din insula Martinica : „Nivelul de trai este de 10 ori mai scăzut decît în metropolă. Marii plantatori împreună cu societățile de navigație controlează întreaga economie a insulei. În Martinica nu există nici un fel de industrie prelucrătoare".**

EMIGRAȚIA în unele țări europene a luat în ultimii ani proporții nemaiîntîlnite. În Elveția, țară cu o populație de 5 500 000 de locuitori, lucrează peste 800 000 de imigranți dintre care peste 550 000 italieni. Aceștia din urmă formează 25% din proletariatul industrial al Elveției.

SE PREVEDE că în anul 2 000 populația Africii se va cifra la mai mult decît dublul numărului actual al locuitorilor continentului, scrie revista Jeune Afrique. **În anul 1900, continentul african număra 120 000 000 locuitori. Astăzi : 272 000 000. Din anul 1950 pînă acum, populația Africii a sporit cu 72 000 000 locuitori.**

TURNUL EIFFEL a stabilit un record de vizitatori : anul inaugurării sale — 1889 — a fost depășit anul acesta cu 2 milioane.

NUMĂRUL OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ în societatea contemporană crește cu repeziciune. În țările industriale el se dublează la fiecare 10 ani. Aceasta înseamnă că ritmul de creștere a numărului oamenilor de știință este mai înalt decît ritmul de creștere a oricărei alte categorii de lucrători. El depășește și ritmul de creștere a populației. După părerea lui J. Bernal, peste un secol, aproximativ 20 la sută din populație se va ocupa direct sau indirect cu rezolvarea sarcinilor științifice. Academicianul N. N. Semenov scria la rîndul său că într-un viitor mai îndepărtat jumătate din omenire va participa într-un fel sau altul la munca științifică.

ÎN PERU un copil este considerat adult la vîrsta de 10 ani, drept care este pus să muncească 8—10 ore pe zi. Pentru aceasta el primește un salariu mediu de... 1 cent. Și pentru că un cent nu reprezintă decît a suta parte dintr-un dolar, uneori i se mai distribuie și o cantitate de alcool.

ÎN LUCRAREA SA DESPRE AFRICA, publicistul britanic Basil Davidson demonstrează că munca forțată este baza întregii economii a Angolei, unde numărul sclavilor este în prezent mai mare decît acum 50 de ani. Davidson descrie astfel funcționarea sistemului : „fiecare african care după înfățișare are mai mult de 10 ani este obligat să facă dovada că a lucrat timp de 6 luni în anul premergător anchetei sau că lucrează în momentul acestuia". Cei care nu lucrează sînt trimiși la muncă forțată.

Clădirea Parlamentului și monumentul Republicii

și navigație, birourile marilor avocați, numeroasele cinematografe, restaurante și săli de spectacole. Și apoi, *El Centro*, vîrful răsăritean al orașului, nucleul lui cel mai vechi, întins între port și marile artere *Callao, Santa Fé, Leandro Alem* și *Avenida de Mayo*, concentrat în jurul palatului prezidențial *(Casa Rosada)* și al ministerelor care îl înconjoară (printre care și impozantul edificiu al comandamentului armatei, *(Secretaria de Guerra)*. Aici, orașul își păstrează înfățișarea pe care încerca să și-o făurească la sfîrșitul secolului trecut și începutul celui de-al XX-lea — un oraș burghez cu îmbelșugate surse de profituri. Aici se ridică palate elegante și încăpătoare, opulente, solid construite din granitul adus cu vapoarele din străinătate. De aici începe orașul propriu-zis — din umbra *obelisco*-ului imens de beton armat — care a fost înălțat cu prilejul celui de-al patrulea centenar al întemeierii capitalei — din apropierea modestului *Cabildo* în stil colonial, din care urbanizarea a lăsat să supraviețuiască doar o porțiune centrală, și a elegantei *Piramide de Mayo* — conținînd relicvele revoluției din 1810. Acesta e orașul vechi, din care a crescut metropola de azi, care nu mai corespunde gusturilor și necesităților noului gigant care demolează fără milă (uneori fără milă față de monumentele arhitectonice, a căror înlocuire cu blocuri standard e regretabilă), în care se scurg neîncetat în toate direcțiile șuvoaiele de mașini, unde aerul devine irespirabil din cauza fumului, mirosului de benzină și a prafului, iar trotuarele sînt inundate de o masă imensă și fremătătoare de oameni porniți să cîștige bani, să vîneze plăceri sau să-și uite singurătatea.

Mulți călători străini au afirmat că Buenos Aires ar fi mai curînd un oraș european, decît unul latino-american. Acest lucru e în parte adevărat. Populația Buenos Aires-ului este alcătuită în bună măsură din valurile de oameni pe care, în primele decenii ale secolului nostru, mizeria din Europa i-a aruncat pe țărmurile Argentinei, ca spre un tărîm al speranțelor. Căutătorul de pitoresc va găsi, astfel, aici — sub aspectul monoton și tern al marelui oraș — o suită întreagă de orașe : un oraș italian în care se mănîncă o *pizza* cel puțin tot atît de bună ca la Neapole ; un oraș german, în care specialitățile bavareze sînt tot atît de savuroase ca la München ; un oraș austriac în care *schraml*-ul este tot atît de pitoresc ca pe Grinzing ; un oraș arab în care găsești cel mai autentic *chebab*...

Dar această diversitate — temperamentală, lingvistică, folclorică, culinară — nu alterează unitatea fundamentală a capitalei argentiniene, care se realizează tocmai prin această diversitate de aspecte. Există o atmosferă, un temperament, o culoare locală și o bucătărie specifică. O atmosferă de luptă intensă pentru viață, pentru succes, pentru bani, pentru viitor. Atmosferă care nu este departe de aceea a marilor orașe nord-americane. Sub acest aspect, Buenos Aires e mai aproape de New York sau de Chicago, decît de oricare oraș european. Ea este subliniată și de goana permanentă a locuitorilor săi, de vacarmul circulației, de singurătatea oamenilor. Dar în același timp, e îndulcită de un anumit sentimentalism latin, de o anumită înclinare spre melancolie ușoară urzită cu o ironie îngăduitoare, de un anumit gust al melodramaticului. În fond orașul tangoului nu și-a uitat de loc firea.

Trăsăturile proprii sînt subliniate de temperamentul oamenilor. Intrînd într-o prăvălie sau un restaurant din Buenos Aires, nici cea mai perfectă spaniolă nu te va apăra de a fi descoperit imediat că nu ești *porteno* — adică originar din Buenos Aires. Totuși, după toate aparențele, a fi *porteno* nu e chiar atît de greu ; printre ei se numără, cu siguranță, oameni care s-au născut la Tokio sau la Caltanisetta și care au văzut pentru întîia dată Rio dela Plata cu 5—6 ani în urmă. Această apartenență la calitatea de *porteno* se exprimă, în esență, printr-un dialect spaniol pitoresc (de altfel, identic cu cel montevidean), printr-o preferință evidentă acordată tangoului, chiar și atunci cînd la modă e twistul, printr-o preferință acordată cărnii la grătar față de orice alt preparat culinar din lume și prin obligația de a te arăta „bărbat". Primele trei trăsături ale unui adevărat *porteno* sînt destul de agreabile. Ultima trăsătură este, însă, de-a dreptul periculoasă. Ea se exprimă, de pildă, în „bărbăția" cu care fiecare din doi *portenos* așezați la volanele a două mașini, care aleargă una spre cealaltă, va prefera să facă cel mai spectaculos carambol din lume decît să-l evite pe nebunul care gonește spre el. Această trăsătură face, deci, circulația capitalei argentiniene mai agitată decît ar trebui să fie. Alteori, „bărbăția" se exprimă cu prilejul unor sărbători în folosirea petardelor ca jocuri de artificii (folosire soldată cu cîteva zeci de incendii și sute de accidente pe an), în utilizarea argumentelor contondente în discuțiile din tribunele stadioanelor unde se desfășoară pasionatele meciuri de fotbal, sau în urzirea comploturilor militare de către generali, ca un semn al atitudinii lor „bărbătești" față de problemele politice.

Metropola de pe țărmul lui Rio dela Plata — în care, potrivit constatării unui scriitor argentinian subtil, nu există anotimpuri, pentru că mersul vremii se schimbă în modul cel mai capricios prin alternanța dintre vîntul din nord și cel din sud — este un oraș dinamic, plin de vitalitate, de contraste și contradicții, dornic de viață, de veselie, de fericire.

În orașul de pe malul apei — pe care argentinienii o numesc cu dragoste „de culoarea tigrului" — s-au succedat, în cursul ultimilor ani, evenimente care au produs durere și suferințe poporului argentinian. Vîntul fierbinte, aducător de aburi grei, stîrnitor de neliniște și nervozitate, a bătut multă vreme peste capitala argentiniană și peste toată țara.

Opinia publică mondială a înregistrat cu satisfacție în ultimele luni semnele unei schimbări a situației. Năzuințele și tendințele care au sprijinit venirea la putere a președintelui Illia par a determina o perioadă de construcție, de calm și de legalitate — favorabilă rezolvării marilor probleme ale țării. Opinia publică dorește poporului argentinian ca vîntul rațiunii și realismului, vîntul lucidității și construcției, să bată puternic și fără întrerupere.

Francisc FERNA

LA DALLAS

ORAŞUL CRIMEI

Armurierul Honest Joe, fost negustor de vechituri, vinde zece arme de foc pe zi. Un Colt este mai ieftin decît o pereche de pantofi.

CU FOTOGRAFIA de mai sus, revista **Paris-Match** deschide un reportaj, semnat de cunoscutul publicist Raymond Cartier, despre Dallas, oraşul unde a fost asasinat al 35-lea preşedinte al Statelor Unite. Ea reprezintă biroul şerifului : Bill Decker şi-a căptuşit pereţii biroului cu portretele prietenilor săi. Se află oare, printre aceştia, oameni destul de influenţi pentru a face ca activitatea de 40 de ani a şefului poliţiei din Dallas să nu fie brusc curmată datorită ultimului său „caz" ? Sau poate că se află printre ei unii care ştiu mult mai mult despre această „afacere tenebroasă" decît ştie, la ora actuală, însăşi comisia însărcinată cu ancheta ? Punîndu-şi, în titlu, întrebarea : „Asasinarea preşedintelui a fost organizată de gangsteri ?", revista pariziană spune că America se află azi strîmtorată între două legende pe care ea însăşi le-a răspîndit : aceea a şerifului din filmele de cow-boy care face dreptate în districtul său, şi aceea a „superman"-ului din F.B.I. care exercită legea peste tot.

Presa mondială a relatat, cu lux de amănunte, înfăţişarea Dallas-ului în timpul tragicelor zile ale asasinatului. Iată ce scrie **Paris-Match** despre „oraşul crimei" la trei săptămîni după înmormîntarea lui Kennedy :

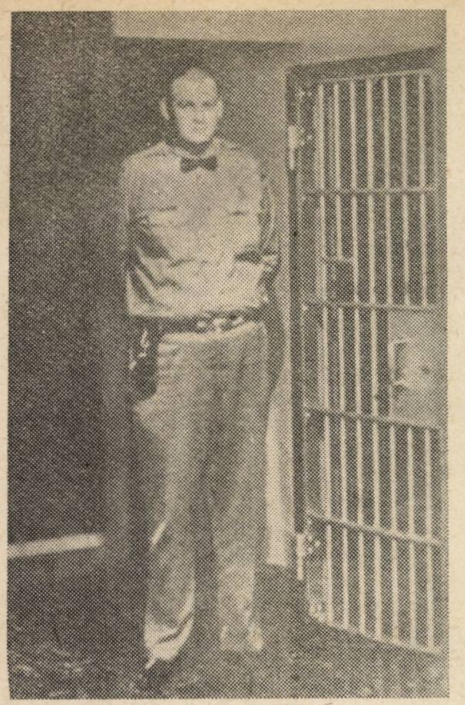

Din cei 980 de deținuți, Ruby este cel mai bine păzit. Gardienii lui măsoară 2 m și cîntăresc 101 kg

Străzile Dallasului și-au recăpătat... liniștea. „Zoo Bar" e locul de întîlnire al comercianților

„Orașul Dallas și-a regăsit nonșalanța. Sîngele n-a lăsat urme nicăieri. Subsolul în care Lee Harvey Oswald cu mîinile în cătușe a fost omorît, sub ochiul televiziunii ; etajul primăriei unde el și-a petrecut ultimele ore, asediat de sute de ziariști din cele două lumi ; răscrucea unde agentul Tippit a fost ucis și cinematograful unde Oswald a fost arestat, toate au reintrat în anonimatul lor obișnuit. În fața casei fără etaj unde locuia Oswald, o tăbliță reclamă pe succesorul celui care va rămîne unul din cei mai celebri criminali ai istoriei. Singurul loc unde crima din 22 noiembrie rămîne prezentă este colțul străzii care se găsește sub tirul pornit din Texas School Depository. Mormane de flori mărginesc cele două ronduri. Pe partea dreaptă, se ridică un portic cu trei sau patru bolți, care pare să marcheze locul unde ar trebui să se ridice un monument președintelui asasinat.

Totuși, nu poți să nu ai impresia că dispariția lui John Fitzgerald Kennedy nu produce orașului Dallas decît un regret moderat. Dar voința divină este fără recurs. Tot un „Dallas Herald", acum aproape 100 de ani, comenta astfel asasinatul lui Lincoln : „Dacă atotputernicul Dumnezeu n-ar fi ordonat acest cumplit eveniment, el nu s-ar fi întîmplat..."

Ucigașul și avocatul său

Acum, după ce Kennedy a fost ucis, după ce Oswald a fost, la rîndul său, redus la tăcere, atenția se îndreaptă asupra singurului actor în viață al tragediei : Ruby. (După cum se știe, Jack Leon Rubinstein, zis Ruby, este patronul barului „Carousel", unde are loc — în fiecare vineri seara — un program de strip-tease de amatori ; biletul de intrare costă 2 dolari, singura băutură permisă e berea, „fetele" sînt de o vulgaritate penibilă). De ce l-a ucis Ruby pe Oswald ?

„După unii — continuă revista — Ruby nu și-a putut stăpîni indignarea patriotică, n-a putut rezista pornirii generoase care-i ordona să pedepsească pe asasinul președintelui Statelor Unite. El a exercitat de unul singur legea lui Lynch. Gestul său a fost acela al unui bun cetățean căruia nu i se poate reproșa decît cel mult un pic de impulsivitate.

Susținătorul acestei teze are o dugheană în fața primăriei din Dallas, exact la 30 de pași de locul unde Jack Ruby și-a înfăptuit crima sa patriotică. Tom Howard, apărătorul lui Jack Ruby. E un tip. Un cap enorm, prost îngrijit. Nări groase, căscate, în care, din cînd în cînd, își înfige o pipetă. O cravată al cărei ac are forma unui „H" discret, din diamante, lung de cîțiva centimetri. O privire de gheață, care își bate joc de tine, de lume și de tot ce există. Poți să-i pui întrebările cele mai brutale. Pentru asta se află acolo. „E adevărat că nevasta dumitale și-a omorît amantul ? E adevărat că dumneata ai lovit un adversar în plin tribunal ?... E adevărat că ai fost suspendat din barou pentru lipsă de delicatețe ?..." Totul este adevărat ; doar atît că doamna Howard era o clientă pe care Howard a izbutit s-o scoată basma curată și pe care, după aceea, a luat-o în căsătorie, răsplată — ca în romane —— a talentului. Căci omul este plin de talent, dacă judecăm după rezultatele pe care le obține. „Cîți indivizi ai scăpat de scaunul electric ? — Hm... aproape 25. — Și toți erau nevinovați ?" Răspunsul e un surîs.

După părerea avocatului său, Ruby e un „very fine man". A fost condamnat ? Ei și ! Fleacuri... Avea obiceiul să terorizeze femeile și să-i bată pe cei slabi ? Excese ale unui temperament exuberant. Howard susține că Ruby e un om cinstit, sincer, un bun cetățean, un prieten model. N-avea niciodată bani ? Pentru că era generos și culant..." Și **Paris-Match** continuă :

„După părerea lui Howard, Ruby încarnează indignarea, mînia, conștiința națională. Ca om al dreptății el ar merita „Congressional Medal of Honor". „În zece ani de cînd sînteți prieteni, ați discutat vreodată politică cu Ruby ? — Nu. — Este el un militant al partidului democrat ? — Nu. — Votează ? — Nu sînt sigur. — De ce avea pentru Kennedy cultul care l-a făcut să nu tolereze ca asasinul să fie omorît de altă mînă decît de a sa ?..." La întrebarea aceasta, surîsul d-lui Howard devine serafic : „Ruby nu-l admira pe John F. Kennedy, el admira pe toți președinții : Eisenhower, Truman, Roosevelt, Hoover, și așa mai departe, pînă la George Washington". Gestul era frumos, în felul acesta devine grandios. Eroicul Ruby, patron al fetelor care fac strip-tease, n-a vrut să răzbune un om, ci o instituție".

Lucrul cel mai greu : alcătuirea juriului

După cum relatează ziarele, Tom Howard are de gînd să pledeze nu „crima patriotică" — așa cum ar fi de așteptat, după portretul moral pe care i-l face lui Ruby — ci insanitatea mentală temporară a clientului său. El va susține că omul care l-a împușcat pe Oswald a fost victima unui moment de... nebunie. Desigur, este o teză greu de susținut : de la uciderea președintelui trecuseră 48 de ore, Ruby avusese două nopți de somn liniștit, piesele împotriva lui Oswald se adunaseră, încît nu încăpea teama că acesta va rămîne nepedepsit. Dar, pentru 3 februarie — ziua cînd va avea loc procesul lui Ruby — Tom Howard nu se teme de aceste contraargumente. Pentru el, problema importantă e alta : aceea a juriului : „Va fi nevoie de cel puțin 2 luni, spune el, numai pentru a forma juriul..."

„Așa este legea americană — continuă Raymond Cartier — care, din exces de justiție, ajunge la o parodie de justiție. Dreptul de recurs este nelimitat, fiecare cetățean desemnat ca jurat eventual trebuie să se supună unui examen care să probeze nu numai că el nu are nici un interes personal, nici opinie preconceptă în și despre afacere, dar și că nu a suferit nici o influență care ar putea să altereze imparțialitatea verdictului său. Ziarele au scris milioane de cuvinte despre drama din Dallas. Televiziunea a arătat-o și a povestit-o mai multe zile în șir. Întreaga Americă s-a ocupat de ea cu pasiune. În aceste condiții, a găsi 12 bărbați și femei care să nu fi suferit nici o influență, care să se prezinte la tribunal cu spiritul și cu inima neatinse, este în mod practic imposibil. Recuzarea este, în consecință, un joc de copil pentru un avocat cu experiență. Tom Howard va avea juriul pe care îl va dori".

Marile semne de întrebare în ce privește asasinarea lui Kennedy sînt următoarele: A fost un gest al unui individ izolat? A fost rezultatul unui complot? A executat Ruby o misiune ucigîndu-l pe Oswald? Dacă e vorba de o conjurație, ce organizație teroristă s-a simțit destul de puternică pentru a lovi în însăși conducerea statului? Secretul lui Oswald, care acum e secretul lui Ruby, e înconjurat, în mod sistematic, de o tăcere grea. Polițiștii din Dallas nu vorbesc. Primarul însuși, amenințat de multe ori cu moartea, păzit de două „gorile", nu spune decît lucruri vagi.

Oswald: un ucigaș îndoielnic

Cîteva elemente noi permit nașterea unei anumite îndoieli în ceea ce privește comiterea crimei de către Lee Oswald. Psihologic vorbind, ipoteza unei crime solitare se potrivește cu caracterul lui. Pe cînd avea 13 ani, ca elev la Public School nr. 44 din Bronx — New York, lui Oswald i s-a întocmit următoarea fișă de către psihiatrul Renatus Hartogs: „Potențialmente primejdios, extrem de violent, sub înfățișarea lui calmă ascunde ura față de orice fel de autoritate".

„Singurul lucru uimitor, scrie mai departe **Paris Match**, este că el a negat crima, în loc să-și facă o glorie din aceasta. El a negat chiar și asasinarea agentului Tippit; și, deoarece, cîțiva martori au dat o descriere a ucigașului diferită de cea a lui Oswald, o ușoară îndoială persistă asupra dublei culpabilități a acestuia. El ar putea să fie doar un complice care a procurat arma, a pregătit amplasamentul de tir, l-a ajutat pe asasin să fugă. Testele cu parafină confirmă că el s-a servit recent de una sau mai multe arme de foc, dar pare a nu se fi dovedit categoric că el a fost cel ce a tras gloanțele care l-au omorît pe Kennedy. E mai mult decît foarte probabil; dar nu este matematic sigur.

Problema unui al doilea ucigaș a fost ridicată de informația dată de armurierul Ryder, la care Oswald s-ar fi dus să-i monteze o lunetă pe o a doua pușcă, și de declarațiile unor martori care cred că au auzit patru împușcături. Afacerea celei de a doua puști nu pare cu totul lămurită. Mărturiile asupra celor patru detunături nu sînt convingătoare. Dimpotrivă, pare stabilit cu ajutorul testelor balistice că cele trei gloanțe — din care primul și al treilea l-au lovit pe Kennedy, iar al doilea l-a rănit pe Connally — au fost trase toate trei cu pușca Carcano, calibrul 6,5 mm, cumpărată de Oswald prin corespondență în schimbul sumei totale de 20,28 dolari, inclusiv luneta. Și sub un nume fals. Este o armă veche, mediocră, o simplă pușcă cu repetiție, al cărei încărcător trebuie manevrat după fiecare foc, pentru a arunca afară cartușul gol și a împinge un alt glonte pe țeavă. Este de remarcat că, într-un timp de maximum 6—7 secunde, Oswald a putut să-și plaseze gloanțele cu atîta siguranță asupra unei ținte în mișcare. Dacă nu cumva l-a ajutat o șansă drăcească, înseamnă că omul era un trăgător formidabil. Dar cum, unde, și cu ce bani se antrena el? Dacă F.B.I. știe lucrul acesta, publicul încă nu-l cunoaște."

Un agent de legătură cu gangsterii

Prin acest subtitlu, revista pariziană revine la patronul barului „Carousel". Căci, dacă ipoteza unei „crime solitare" comise de Oswald stă în picioare, rămîne încă o mare enigmă: de ce l-a ucis Ruby pe Oswald?

Explicația ar putea să se afle — după cum sugerează **Paris Match** — în trecutul „mai mult decît tulbure" al celui de-al doilea asasin. El provine din drojdia societății din Chicago. Fără a fi un adevărat criminal, el n-a încetat de a aparține acelei largi zone indecise în care prostituția, jocul, banditismul, polițismul ieftin se împletesc cu sindicalismul galben. El a fost ceea ce se numește un „labor organizer", adică o brută care intimida și exploata pe muncitori, făcînd să domnească în organizații disciplina forței brute și șantajul pierderii slujbei. Jack Ruby nu avea nici 25 de ani atunci cînd a organizat la Chicago un sindicat al adunătorilor de cîrpe și al lucrătorilor de la demolări, pe care judecătorul de instrucție al statului Illinois trebuia să-l urmărească chiar dacă constituia un simplu „racket". Cîțiva ani mai tîrziu, ancheta Kefauver l-a menționat pe Jack Ruby ca executant cu ajutorul căruia gangsterii din Chicago au încercat să-și impună controlul asupra celor din Dallas. „Carousel"-ul său era un post de comandă local, în care apăreau din cînd în cînd caizii din metropola Marilor Lacuri: Paul Jones, Patrick Manno, James Weinberg, Paul Needlenose Labriola. Ei puteau să stea aici cot la cot cu polițiști din Dallas, pentru care exista întotdeauna o „tratație", „pe cheltuiala casei", în taverna acestui negustător de carne vie. Desigur, ei îl cunoșteau și, la 24 noiembrie, nici unui „patrolman" nu i-a dat prin cap să-i închidă drumul lui Jack Ruby, cu atît mai mult cu cît orice ziarist era admis în garajul primăriei, pentru a asista la transportarea lui Lee Oswald. El era de-ai casei. Informator al poliției și agent de legătură cu gangsterii. «Un om. Robert Kennedy, a pornit o luptă necruțătoare împotriva puterilor sinistre care domină viața americană: a început-o în 1953, la vîrsta de 28 de ani; a continuat-o începînd din 1957, în calitate de consilier principal al comisiei Mc Lellan, însărcinată cu o anchetă asupra rackets-ilor sindicali. În 1961, fratele său a sfidat pe gangsteri, chemîndu-l în postul de attorney general al Statelor Unite, după ce Bobby jurase să distrugă pe James Hoffa, „regele gangsterilor". În mijlocul măsurilor de protecție de necrezut cu care legea americană acoperă drojdia societății, cei doi Kennedy își urmăreau țelul, fără a ignora urile pe care le stîrneau în jur sau represaliile pe care le atrăgeau asupra lor. Că un patron de casă rău famată, care se afla la ordinele marilor bandiți din Chicago, a vrut să răzbune pe fratele lui Bobby Kennedy, împușcînd pe ucigașul lui, faptul acesta depășește înțelegerea devenind de-a dreptul neverosimil. E nevoie de suava candoare a maestrului Tom Howard, avocat din Dallas, pentru a crede în această poveste de adormit copiii.

Dimpotrivă, dacă Jack Ruby a primit din partea patronilor săi ordinul de a-l ucide pe Oswald, nu încape nici o îndoială că el s-a supus, iar tăcerea sa este asigurată. Șansele lui de a ieși basma curată din această afacere, și de a deveni — pe deasupra — celebru, sînt serioase. Jurații care să-l trimită pe scaunul electric nu s-au născut încă. Ucigașii, care să-l execute pe loc, dacă ar „sufla" ceva, există de mult timp».

Bineînțeles, revista pariziană nu-și permite să tragă nici o concluzie categorică. De altfel, un punct rămîne încă nelămurit. Ce motive ar fi avut „ganglandul" să-l „lichideze" pe Oswald? Pînă acum nu s-a putut stabili nici o legătură între acest presupus ucigaș — anarhist fanatic și solitar — și „împărăția gangsterilor". Este de presupus că aceștia s-au folosit de fanatismul lui și, după comiterea crimei, l-au redus la tăcere. Dar lucrul acesta trebuie dovedit.

Așadar, chiar dacă scena crimei e cunoscută și protagoniștii sînt prezenți în adevărata lor lumină — fără perucă și fără fard —, culisele acestei zguduitoare tragedii încă nu se cunosc. Se află ele exclusiv pe teritoriul Dallas-ului, oraș de „serie noire", cum îl caracterizează revista amintită; capitală de stat, în care — la o lună după asasinarea unui președinte — nimeni nu se rușinează de crima comisă pe străzile ei; metropolă în care polițiștii guralivi — deveniți peste noapte teribil de taciturni — poartă încă uniforma de cow-boy, și unde afacerile unui dubios local de noapte prosperează datorită faptului că patronul lui a comis o inexplicabilă crimă „patriotică"? Sau aceste culise se întind mult mai departe, angrenînd organizații criminale, mai mult sau mai puțin cunoscute?

Încercînd să rezolve o enigmă polițistă, s-ar putea ca ancheta cu privire la asasinarea președintelui John F. Kennedy să pună degetul pe o rană mult mai mare și mai dureroasă.

T STADIUS

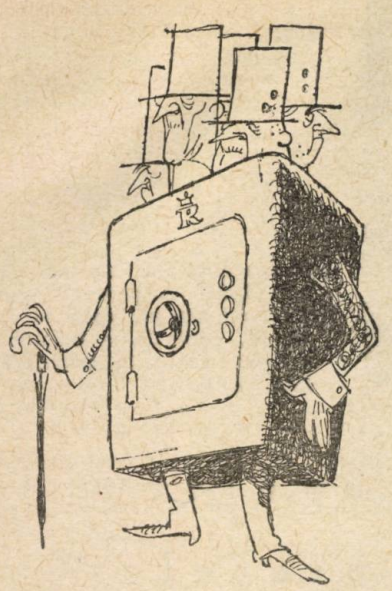

Era la 20 iunie 1815...

...Zvonuri neliniştitoare soseau din toate părţile : „Anglia a fost înfrîntă". În marea sală a bursei se aşternuse o încordare mută. Cotatorii — postaţi în galeriile de deasupra întunecatului furnicar de redingote care se agita speriat — păreau nişte funcţionari care înregistrează decesele.

Deodată, printr-un efect ciudat al dezastrului, forfota încetă. Zgomotul amuţi. Noi veşti tăiară respiraţia celor din sală : „Napoleon a pierdut bătălia de la Waterloo". Vestea victoriei lui Wellington se răspîndi cu iuţeala fulgerului în întreaga Londră şi cursurile acţiunilor începură să urce vertiginos.

În acea zi, cînd imperiul lui Napoleon se prăbuşea, acel al lui Rotschild se ridica...

Şi totul s-a datorat doar unui magistral joc de bursă !

ISTORIA UNEI DINASTII

Datorită mijloacelor de comunicaţie remarcabile de care dispunea, Nathan — şeful ramurii engleze a familiei Rotschild — a aflat înaintea compatrioţilor săi marea veste a înfrîngerii lui Napoleon. Printr-o manevră magistral calculată, el a răspîndit la început zvonul fals că Anglia ar fi fost înfrîntă, grăbind astfel scăderea cursurilor la bursă ; peste cîteva ore, cînd acţiunile se aflau la un nivel catastrofal de scăzut, el a cumpărat un enorm pachet, realizînd beneficii de peste un milion de lire sterline.

La numai cîteva zile după înfrîngerea lui Napoleon, peste 120 000 000 lire sterline — reprezentînd despăgubirile de război — au fost transferate de băncile Rotschild de la Paris la Londra. Din aceşti bani au fost acordate împrumuturi în condiţii înrobitoare statelor care au suferit de pe urma războiului. „Doar puţine guverne — relata ambasadorul german la Paris, von Armin — pot afirma că nu poartă lanţurile de aur ale acestei familii de bancheri".

Dar Nathan nu reprezenta decît o ramură — ce-i drept proeminentă — a ceea ce se numea deja în acel timp dinastia Rotschild.

Cei care au întemeiat puterea legendară a familiei au fost toţi cei cinci fii ai lui Mayer Amschel [1]), negustor de monede vechi din Frankfurt, stabiliţi în cinci puncte ale Europei (Londra, Paris, Frankfurt pe Main, Viena şi Neapole).

Nathan, după cum am văzut, s-a instalat la Londra, unde a reuşit remarcabila „lovitură de la Waterloo", Jakob, cel mai mic dintre fraţi, a ales Parisul, unde, datorită împrumuturilor acordate statului, a devenit unul dintre confidenţii tuturor regimurilor pe care le-a cunoscut Franţa în cel de-al XIX-lea secol : Bourbonii, Monarhia din iulie, Republica şi al doilea imperiu. El era denumit, datorită averii şi influenţei sale, regele Rotschild ; Kalmann, al patrulea ca vîrstă, a devenit adevăratul stăpîn al celor două Sicilii, în timp ce Amschel jr. continua tradiţiile familiei la Frankfurt. Cel de-al cincilea Rotschild, Salomon, datorită calităţilor sale diplomatice, era una din figurile dominante ale înaltei societăţi vieneze. El s-a împrietenit cu Metternich şi a finanţat construcţia căilor ferate ale imperiului austro-ungar. La fel ca şi celor patru fraţi ai săi, în anul 1822 i s-a conferit titlul de baron.

Imperiul financiar al familiei a cunoscut o nouă ascensiune o dată cu generaţia următoare a rotschilzilor. Aceştia şi-au conceput afacerile pe cîteva principii : investirea capitalurilor numai în băncile care aparţin familiei, dezvoltarea unei reţele de comunicaţii şi de surse de informaţii extrem de perfecţionate, căutarea prieteniei mai marilor zilei.

Se spune că o dată, cînd Lionel, fiul lui Nathan, se afla cu Disraeli, primul ministru al Angliei, la un dineu în fastuoasa sa locuinţă, acesta din urmă a primit un mesaj : Canalul de Suez a fost scos la vînzare.

— „Cît ?", a întrebat Lionel.

— „Patru milioane de lire".

A doua zi banca Rotschild a împrumutat această fantastică sumă guvernului englez, care a cumpărat acţiunile Companiei Canalului de Suez, schimbînd pentru un timp istoria lumii.

Prin 1910, trei bănci ale rothschilzilor (din Viena, Neapole şi Frankfurt) şi-au încetat existenţa, iar celelalte două, „Rotschild Frères" din Paris şi „Bank N. M. Rotschild and Sons" din Londra, şi-au separat activitatea.

În timpul celui de-al doilea război mondial, familia pariziană s-a refugiat în S.U.A. După ce a peregrinat apoi prin Anglia, actualul şef al Băncii pariziene, Guy de Rotschild, s-a reîntors la Paris la 30 august 1944, reluîndu-şi activitatea la mijlocul anului 1945. El a organizat societatea pe acţiuni „Société d'investissement du Nord", care în prezent deţine acţiunile a 115 firme.

În ultima vreme Guy de Rotschild şi-a subordonat un număr considerabil de mari întreprinderi franceze. Rotschild a investit aproximativ un miliard de franci noi în 100 de societăţi pe acţiuni, bănci şi societăţi de asigurări, precum şi în concerne internaţionale. Acest grup financiar întreţine legături cu firmele „International Nikel", „National Aviation" şi „Madison Fund" şi îşi exercită influenţa asupra companiei „North American Aviation".

Recent, baronul Guy de Rotschild l-a convins pe Edmund de Rotschild, şeful ramurii londoneze, să întemeieze în comun o companie financiară denumită „Second Continuation" (a doua continuare) care, după cum se vorbeşte în anumite cercuri de afaceri, va funcţiona ca un organism financiar al Pieţei comune.

Capitalul de bază al lui „Second Continuation" este în prezent de 11,2 miliarde mărci vest-germane, dar se prevede o sporire substanţială prin noi vărsăminte.

Potrivit planurilor lui Guy de Rotschild, această uriaşă întreprindere industrială trebuie să se lărgească pînă la asemenea dimensiuni încît să poată cuceri poziţii dominante în Piaţa comună. În acest scop el s-a adresat şi bogatei sale rude belgiene, baronul Lambert, cu care a organizat o uniune de mari bancheri, denumită sugestiv „Eurosindicat".

Caracterizînd puterea legendară a imperiului Rotschild, de la înfiinţarea sa şi pînă în prezent, specialistul german în probleme de bursă, Richard Lewinsohn, scria : „În cei 500 de ani de existenţă a economiei capitaliste, nici o altă familie nu a avut o asemenea putere exclusivă asupra burselor şi băncilor din întreaga Europă, nici un financiar — de la Fugger (familie de mari bancheri germani din prima perioadă de dezvoltare a capitalismului — n.n.) pînă la John Pierpont Morgan (mare magnat american — n.n.) — n-a avut pe lista de debitori un asemenea număr de prinţi şi state".

I. CLOŞCĂ

---

[1] Mayer Amschel, care desfăşura un comerţ cu monede vechi încă cu 30 de ani înainte de înfrîngerea lui Napoleon, a fost supranumit Rotschild din cauza emblemei roşii care îi orna prăvălia (în germană **rot** = roşu, **schild** = emblemă).

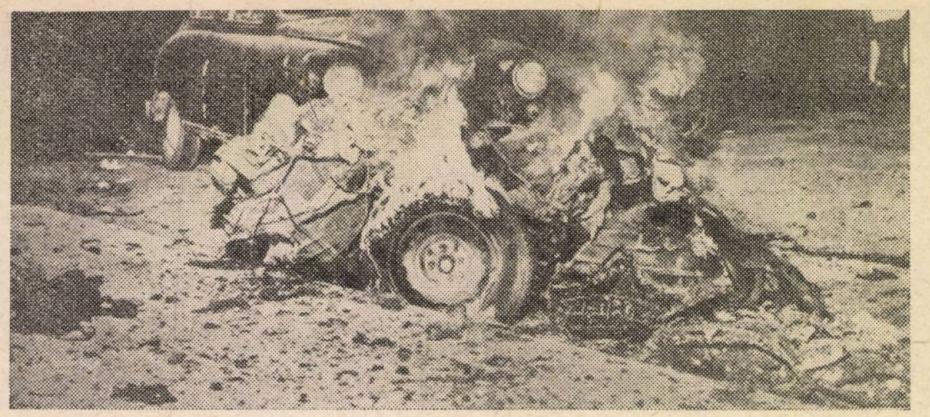

Pe o stradă din Palermo, membrii Mafiei au provocat explozia unei mașini, care se vede arzînd. Explozia a omorît pe polițiștii veniți în cercetare la fața locului.

MAFIA

„Mafia apelor"

„Mafia pieţelor"

„Mafia catedrelor"

Familiile polițiștilor asasinați

Mazzini Autorizza Furti Incendi Avvelenamenti (otrăviri).

Joc intenţionat de cuvinte ?

Simplă coincidenţă a iniţialelor ?

Dacă această origine a numelui e poate fantezistă, existenţa de 150 de ani a Mafiei e o realitate crudă în peisajul social crud al Siciliei.

În 1812 e proclamată constituţia. Cetele de soldaţi din slujba feudalilor devin adunături de oameni fără căpătîi. Atunci se hotărăşte transformarea lor într-un soi de detaşamente ale poliţiei secrete. De la început, activitatea Mafiei e învăluită în tenebre. E organizaţia unei societăţi care simte nevoia de a ascunde ceva : feudalismul a fost abolit. Dar feudalii ?

Spaima naşte monştri

150 de ani după naşterea Mafiei, la sfîrşitul anului 1961, ziaristul francez Robert Guillan a călătorit prin Sicilia. Iată cum descrie el stările de lucruri din oraşul Palma : „O treime din numărul locuinţelor nu au ferestre, 90 la sută sînt lipsite de apă, 70 la sută sînt improprii pentru locuit din pricina umidităţii, iar 72 la sută sînt folosite în comun de oameni şi animale. Grevele şi manifestaţiile sicilienilor arată că ei s-au săturat să mai trăiască în mizerie. Moşierii nu vor însă să dea nimic. Iată de ce organizaţia lor banditească are mult de lucru în aceste zile".

Organizaţia banditească nu este alta decît Mafia.

Ea are în adevăr mult de lucru. Numai numărul asasinatelor comise de la sfîrşitul războiului şi pînă la începutul anului 1962 s-a ridicat mult peste 250...

„De teamă să nu-şi piardă pămînturile — arăta revista engleză **New Statesman** — latifundiarii locali şi-au unit forţele cu cele ale bandelor Mafiei şi spun „nu" oricărei încercări care tinde să schimbe viaţa de mizerie a populaţiei".

Cei ce spun „da" acolo unde Mafia spune „nu", plătesc cu viaţa...

Găleţi cu apă şi găleţi cu bani

Noaptea Anului nou, 1962... După o cunoscută tradiţie italiană, explodează petarde, făcînd un zgomot asurzitor. Petarde şi în port la Palermo — capitala Siciliei. Pentru toţi petardele dezvăluie bucuria de a începe un an nou şi nădejdile legate de acesta : poate va fi mai bun decît cel precedent. Pentru Mafia, petardele ascund o crimă : poate că în felul acesta nu se va auzi explozia de pe vas...

Vasul a fost avariat pentru că aparţinea unei societăţi interesate în construcţia stăvilarului de pe rîul sicilian Scanzano. Mafia avertizase deschis pe ţărani : „Nu vă atingeţi de Scanzano. Setea de apă a pămîntului, propria voastră sete, nu ne interesează. Înainte de toate, trebuie potolită setea noastră de bani".

Aşa e în regiunile secetoase ale Siciliei (şi unde nu e secetă pe insulă ?) : nici o găleată de apă — fără a umple găleţile cu bani ale Mafiei. Statisticile arată că, din cei 5 000 000 de locuitori ai Siciliei, 900 000 trăiesc în „mizerie cumplită", iar 1 200 000 în „semimizerie".

Ce pot spune cuvintele despre soarta neagră a acestor oameni ?

În 1954 a murit, în casa sa din Villalba, don Caló, conducător recunoscut al Mafiei. Funeraliile fastuoase, steaguri îndoliate pe clădirile oficiale. Cînd s-a deschis testamentul căpeteniei mafiste, s-a văzut că acesta lasă rudelor o moştenire care se cifrează la cîteva miliarde lire. Cîte găleţi cu apă înseamnă aceasta?

Arsenalul se modernizează

„În momentul de față, Sicilia se află într-o perioadă de teroare care amintește epoca cea mai sîngeroasă a dominației gangsterilor lui Al Capone în orașul Chicago". (Citat dintr-un articol publicat de ziarul francez **Combat,** cu cîtva timp în urmă — într-o perioadă „de vîrf" a activității Mafiei.)

Insultă ? Nicidecum, de vreme ce căpeteniile mafiste sînt mîndre de modernizarea aparatajului și metodelor lor de lucru. Luciano Liggio, una din aceste căpetenii, nu-și ascunde „scopul vieții" : „îmbinarea tradiției Mafiei siciliene cu tehnica modernă a marilor gangsteri americani". Unde sînt furturile, incendiile, otrăvirile ? Ele țin de perioada idilică a Mafiei. Acum arsenalul s-a completat substanțial.

...Sfîrșit de aprilie la Palermo.

La sediul poliției sună telefonul. O voce anunță că undeva, pe o stradă mărginașă, se găsește un automobil abandonat. Un grup de polițiști se îndreaptă spre locul cu pricina. După număr, se stabilește că mașina e furată, proprietarul o reclamase cu puțin înainte. Căutînd urme, unul din polițiști deschide portbagajul. Gest fatal : încărcătura explodează, mașina sare în aer, 6 polițiști cad morți pe loc. Mafia își potolește, cu mijloace din cele mai noi, vechile ei pofte de sînge...

Acolo unde nu poate pătrunde explozibilul — în inimile oamenilor simpli — intră gloanțele trase din pușca cu țeavă retezată, **lupara.** Lupara a făcut victime în anul 1947, cînd în multe părți argații au ieșit în grupuri compacte să ceară înfăptuirea reformei agrare. Lupara a pus capăt vieții tinere (32 de ani) a lui Salvatore Carnevale, care s-a aflat în fruntea grevei muncitorilor de la cariera de piatră din Sciara. De gloanțele luparei mînuite de mafiști au murit în ultimii ani alți peste 50 de activiști sindicali.

Recentele percheziții făcute de poliție la unii conducători ai Mafiei au scos la iveală grenade ofensive, revolvere, puști, bombe cu plastic...

„Cine tace — trăiește"...

Mafia ține pas cu tehnica modernă dar și cu metodele moderne de organizare. Vechile mistere, aducînd aminte de activitatea lojilor masonice, se destramă sau sînt păstrate numai în măsura în care ele impun legile draconice de care Mafia are atîta nevoie : „cine tace — trăiește, cine vorbește — moare".

Activitatea tot mai ramificată a Mafiei cere metode de lucru din ce în ce mai cuprinzătoare. Asistăm, în ultima perioadă, la organizarea unor adevărate secții, capabile să prindă în păienjenișul lor întreaga viață economică, socială, politică a Siciliei.

Un dig încropit de țărani, pentru a regulariza cursul unui rîu, sare în aer într-o noapte. Oamenii ies îngroziți din paturile lor. Ei știu : aici a acționat tîlhărește „Mafia apelor".

Într-o piață dintr-un oraș sicilian, oamenii își văd într-o zi răsturnate tarabele — distruse roadele a multe luni de muncă sub soarele torid. Privind dezolați în jur, ei își aduc aminte că au uitat să plătească taxele ilegale care li s-au cerut. „Mafia pieților" nu iartă...

Cineva și-a adunat de bine de rău banii necesari pentru a-și construi o casă. A înălțat zidurile, a pus acoperișul, s-a mutat de cîteva zile. Dar totul se curmă brusc : casa cea nouă sare în aer, bucățile de zid zboară cît colo. Dacă a scăpat cu viață proprietarul primește o scrisoare : «Așa plătesc cei care nu plătesc impozit „Mafiei construcțiilor"».

La Universitatea din Palermo e vacant un post de profesor universitar. Există destui specialiști care l-ar putea ocupa. Dar, dintre toți, va ajunge să țină prelegeri în fața studenților doar cel ce va ști (și va putea) să satisfacă pretențiile „Mafiei catedrelor".

„Epoca" și Francesca Seria

Nu de mult revista italiană **Epoca** a publicat un articol cu un semn de întrebare : „Ce se poate face împotriva Mafiei ?" Răspunsul era mai mult insinuant decît răspicat : prea mare lucru nu s-ar putea face.

Întrebarea din **Epoca** reflectă îngrijorarea păturilor largi italiene. Răspunsul e însă departe de a reflecta opinia acelorași pături...

În primăvară, cu prilejul alegerilor parlamentare și a Adunării regionale siciliene, Mafia și-a luat tributul ei de sînge : 30 de morți. Dar reacția împotriva asasinatelor crește. Pentru prima oară de cinci ani încoace, a fost activizată comisia parlamentară „Anti-mafia". S-au efectuat cîteva sute de arestări, au fost descoperite depozite de arme. Poliția a fost nevoită să pună mîna pe una din căpeteniile Mafiei — numitul Francesco Troncale. Nevoită — nu e o greșeală, căci „urmărit" de doi ani, Troncale locuia liniștit în apartamentul său din Palermo, lucru cunoscut de toți cei care voiau să-l știe...

Acum, Francesco Troncale a fost trecut pe lista celor ce vor alcătui „Anuarul Mafiei" care urmează să folosească comisiei parlamentare „Anti-mafia". Pînă în prezent au fost selecționate, pentru Anuarul sui-generis, peste 100 de nume. Treburile sînt la începutul lor, de vreme ce se apreciază că — pentru a fi cît de cît complet — Anuarul ar trebui să cuprindă... 3 000 de nume !

De altfel, cum e lesne de închipuit, alcătuirea unui anuar nu poate rezolva problema. Pentru aceasta, ar trebui ca anuarul să devină ceva mai mult : o listă de acuzați.

Acuzatorii n-ar lipsi. Glasul unuia dintre ei a răsunat cu putere, acum cîțiva ani, în Italia. E vorba de mama activistului sindical Salvatore Carnevale — Francesca Seria — care, fără a ține seama de amenințările Mafiei, a demascat pe asasinii fiului ei, cerînd să se facă în sfîrșit dreptate. Există fotografii arătînd-o pe această femeie, îmbrăcată în negru, stînd dreaptă, cu fața brăzdată de durere, în sala tribunalului.

Spre deosebire de cei de la **Epoca,** Francesca Seria știe că „se poate face ceva" împotriva Mafiei.

Radu ȚIULESCU

DECESUL UNEI INSTITUȚII FEUDALE

De curînd, Parlamentul suedez a adoptat legea cu privire la „suprimarea majoratelor". Faptul merită a fi reținut. Pentru a-i aprecia semnificația, este necesară o scurtă incursiune istorică.

Instituția majoratelor este de origine feudală și datează, în Suedia, din secolul al XVII-lea. Prin majorat se înțelege **o dotație formată din bunuri funciare alipită la un titlu de noblețe, care se transmite cu însuși titlul, primului născut în linie masculină a titularului acestuia.** Majoratul permite deci privilegiul feudal perpetuu al primului născut în linie bărbătească.

În orînduirea feudală, proprietatea funciară era înconjurată cu toată protecția și garanția legii. Aceasta s-a răsfrînt și în privința reglementării moștenirii.

În dreptul feudal, succesiunea nu era reglementată în întregul ei după aceleași norme. Regimul juridic al moștenirii era în raport cu natura și originea bunurilor.

După natura lor, bunurile se clasificau în **nobile,** adică fiefurile de care erau legate onorurile și privilegiile, și **roturiere** sau obișnuite. Acestea din urmă se împărțeau, după originea lor, în bunuri proprii și în bunuri achizite sau dobîndite.

Bunurile nobile se transmiteau prin moștenire primului născut de sex bărbătesc, potrivit privilegiului de masculinitate și de primogenitură. În acest fel, se asigura păstrarea moșiei feudale neîmpărțită, din generație în generație, în mîinile urmașilor proprietarului, în scopul menținerii puterii politice a clasei dominante.

Întrucît însă moștenitorul putea să fie lipsit de experiență sau risipitor și putea înstrăina ori greva bunurile în timpul vieții lui, s-au folosit diferite instituții juridice destinate să împiedice înstrăinarea sau grevarea bunurilor respective, pentru ca ele să fie transmise fără atingere generațiilor următoare. Aristocrația feudală găsise deci și această posibilitate pentru a-și menține puterea economică și prin aceasta pe cea politică.

În Suedia există aproape 200 de titulari de majorate, reprezentînd 330 000 hectare proprietăți funciare.

Instituția majoratului prezintă astăzi grave neajunsuri pentru statele capitaliste. Din punct de vedere politic, ea este în contrazicere cu principiul democratic — înscris mai mult sau mai puțin formal în multe constituții burgheze — al egalității tuturor cetățenilor în fața legii. Într-adevăr, domeniile funciare la care se referă majoratul se transmit numai primului născut în linie masculină. Majoratul asigură determinarea transmisiunii bunurilor către generațiile viitoare, ceea ce înseamnă, din punctul de vedere al relațiilor de producție capitaliste, scoaterea bunurilor din circuitul juridic, devenind un fel de bunuri de **mînă moartă.** Pe de altă parte, beneficiarul majoratului n-are interesul de a aduce îmbunătățiri acelui bun, căci acesta urmează să se transmită la decesul său, într-o ordine prestabilită. Dimpotrivă, interesul titularului de majorat este de a trage maximum de foloase, chiar dacă se degradează bunul.

Legea suedeză prevede că majoratul va înceta la moartea fiecărui titular actual. Este vorba deci de o suprimare treptată a acestei instituții anacronice.

Suprimarea instituției majoratelor în Suedia înlătură privilegiile feudale pe care le presupune. Suprimarea a fost determinată, de bună seamă, de constatarea inutilității acestei instituții, de faptul că ea devenise o frînă în calea dezvoltării unor forme capitaliste de producție și din cauză că în zilele noastre, clasele dominante dispun de alte instrumente juridice și politice care să le permită apărarea și transmiterea averilor acumulate din exploatarea maselor muncitoare.

I. FILIPESCU

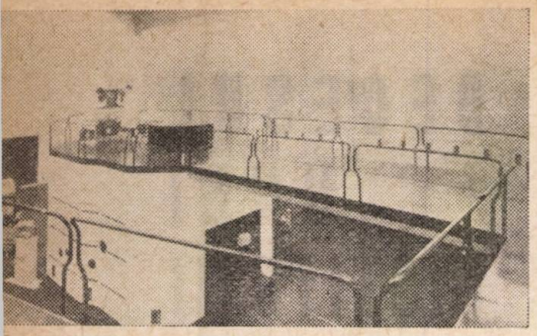

la universitarii din

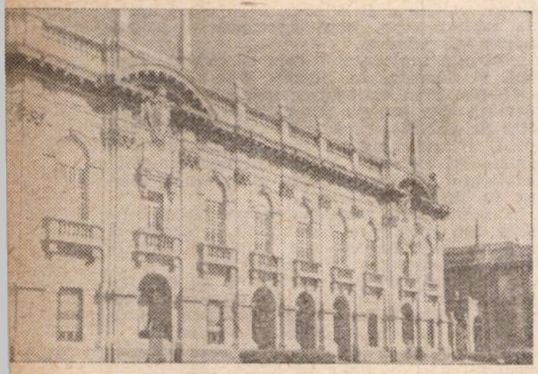

MILANO TORINO ROMA

Convorbire cu
C. DINCULESCU
rectorul Institutului politehnic București

REÎNTORS de cîteva zile din Italia, rectorul Institutului politehnic din București, prof. ing. C. Dinculescu, membru corespondent al Academiei R.P.R., a relatat unui redactor al revistei noastre impresiile sale din călătoria făcută :

— În cadrul acordului cultural științific dintre Republica Populară Romînă și Republica Italia, una din probleme se referă la stabilirea de legături și schimb de experiență științifică între Institutul politehnic din București și Politecnico di Milano. Delegația noastră — formată din acad. prof. dr. Elie Carafoli, prof. ing. Emil Caragheorghe, secretar general al Ministerului Învățămîntului, și subsemnatul — a avut misiunea de a traduce în practică una dintre prevederile acordului amintit. În afară de Politecnico di Milano, delegația noastră a avut cinstea și plăcerea de a stabili relații și cu Politecnico di Torino și Faculta di Ingegneria de la Universita degli Studi di Roma. Schimbul de experiență efectuat deci cu prilejul vizitei delegației noastre s-a extins asupra a trei dintre cele mai renumite instituții de învățămînt superior tehnic din Italia. Aceasta a lărgit, bineînțeles, sfera vizitelor la institute, școli tehnice, laboratoare și uzine, precum și a cunoștințelor cu oamenii de știință și specialiștii italieni.

ETAPELE MAI IMPORTANTE ALE ITINERARULUI

— Într-adevăr, itinerarul nostru nu a fost ușor de parcurs în răstimpul celor două săptămîni. Totuși, datorită grijii deosebite a forurilor științifice și diplomatice italiene și ajutorului pe care l-am primit din partea legației noastre, programul a fost realizat. Revenit de pe pămîntul Italiei — unde sînt extrem de dese întîlnirile cu relicvele impresionante ale istoriei, o istorie care pentru noi apărea oarecum familiară — ești ispitit să depui mărturie despre locuri care ți-au stăruit în amintire, fie prin natura lor, fie prin oamenii pe care i-ai văzut, fie prin tezaurul artistic care-ți grăiește parcă de la sine.

Acestea sînt însă impresii de călător. Pentru scopul vizitei noastre, contactul cu colegii universitari de la Milano, Torino, Roma, cu munca și realizările lor, mi se pare cu deosebire interesant și de aceea îl voi releva în tot ce mi-a apărut mai reprezentativ. Pe orașe, gazdele noastre au fost : la Milano — rectorul Politehnicii, prof. dr. Gino Bozza, prof. dr. Giulio de Marchi, decanul Facultății de inginerie, prof. dr. Ottorini Sessini, directorul Institutului de mecanică și construcții de mașini, prof. dr. Bruno Finzi, directorul Institutului de Aerodinamică, precum și prof. dr. A. Dornig și L. Stabilini ; la Torino — rectorul prof. dr. A. Capetti, prof. dr. Carlo Ferrari (o autoritate internațională în domeniul aviației, directorul Institutului de Aeronautică), prof. dr. Gabrielli, directorul departamentului de aviație al Uzinelor FIAT ; la Roma — prof. dr. F. Neri, prof. dr. Santini și mulți alți membri ai corpului didactic. În afară de schimburile de păreri avute cu conducerile institutelor respective, un aspect extrem de interesant l-a constituit vizitarea mai multor laboratoare bine și modern utilate și a unor uzine înzestrate cu utilaj de înaltă tehnicitate. Voi aminti că numai la Milano am luat cunoștință de activitatea laboratoarelor de electrotehnică, mașini electrice, aeronautică, hidrotehnică, fizică tehnică, chimie industrială (condus de renumitul savant prof. dr. Natta, laureat al Premiului Nobel pentru chimie) ; am vizitat de asemenea Centro di Studi Nuclear „Enrico Fermi" (C.E.S.N.E.F.), Școala de tehnicieni Feltrinelli și Uzinele Innochenti, unul dintre partenerii comerciali italieni ai țării noastre.

PERSPECTIVE ALE LEGĂTURILOR CULTURAL-ȘTIINȚIFICE DINTRE CELE DOUĂ ȚĂRI

— Prezența noastră, materialul didactic și științific pe care l-am dus colegilor de la Milano, Torino, Roma, conferințele prezentate de noi, s-au bucurat de o primire pe care nu o putem interpreta decît drept expresia certei dorințe a interlocutorilor de a cunoaște cît mai bine realitățile universitare și științifice din R.P.R. Deosebit de vizibil a fost acest interes în legătură cu conferințele pe care membrii delegației le-au ținut în toate cele trei centre universitare. Astfel, la Milano, eu am vorbit despre „Dezvoltarea electrificării în R. P. Romînă" iar E. Caragheorghe despre „Dezvoltarea învățămîntului superior în R.P.R.", la Torino și Roma, acad. E. Carafoli a conferențiat despre „Efectele jeturilor laterale asupra sporirii portantei aripilor de avion la viteze mici (la aterizare)". Fiecare dintre aceste conferințe a solicitat atenția unui auditoriu select, discuțiile care au urmat demonstrînd interesul cu care este privită dezvoltarea țării noastre. Convorbirile de după aceste conferințe sau cele avute cu alte prilejuri au vădit admirație pentru succesele operei de electrificare și industrializare din Romînia, precum și pentru grija pe care o dovedește statul nostru pentru învățămînt, știință, cultură, ocrotirea sănătății. Au existat numeroase momente care ne-au dat întemeiate prilejuri de satisfacție. Un astfel de moment a fost la Torino, după conferința acad. E. Carafoli. Desigur, datorită nivelului la care autorul pune și rezolvă probleme de interes mondial în știința aeronauticii directorul departamentului de aviație al Uzinelor FIAT (pe care delegația tocmai le vizitase), prof. dr. ing. Gabrielli, care-l cunoștea pe acad. Carafoli din lucrările publicate, ne-a invitat să vizităm laboratoarele de cercetări aviatice ale firmei sale. Din nefericire, lipsa de timp ne-a împiedicat să răspundem acestei invitații. Un alt episod s-a petrecut la Roma. Deși acad. E. Carafoli a prezentat conferința într-o simbătă după-amiază — cînd nu se obișnuiesc nici un fel de activități științifice — asistența era cu mult mai numeroasă decît se întîmplă în general : și am putut remarca, între alții, prezența prof. Eula, președintele Asociației italiene de aeronautică, a prof. Castagna, directorul Institutului de mecanică aplicată, a generalului Scheppisi, șeful catedrei de aeronautică de la universitatea din capitala Italiei.

Alte dovezi ale ospitalității și cordialității de care ne-am bucurat în timpul șederii în Italia au fost întrevederile delegației noastre cu dl Ciraollo, subsecretar de stat, director general al relațiilor culturale din Ministerul Afacerilor Externe, și cu dl Domenico Magri, subsecretar de stat la Ministerul Educației Naționale.

Înainte de a încheia, aș vrea să menționez că rezultatele vizitei delegației noastre, marcînd o nouă treaptă în adîncirea relațiilor cultural-științifice romîno-italiene, contribuie la o mai bună cunoaștere și înțelegere reciprocă între popoare.

C. P.

Fotografiile:

Sala reactorului de la Centrul de cercetări nucleare „E. Fermi".

Clădirea rectoratului Politehnicii din Milano.

Spărgătorul de gheață atomic „Lenin"

ȘTAFETA DESCOPERIRILOR

Articol scris special pentru „LUMEA"
de V. EMELIANOV
membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Trăim timpuri în care știința și prefacerile revoluționare în toate domeniile tehnicii înregistrează progrese uimitoare. Ceea ce pînă nu demult chiar și oamenii de știință considerau ca fiind de domeniul unui viitor îndepărtat, pare astăzi cît se poate de firesc și de simplu.

Succesele în desfășurarea sistematică, an de an mai intensă, a asaltului asupra Universului constituie o încununare a dezvoltării științei și tehnicii sovietice. Zborurile cosmice înscriu în agendă probleme mereu noi, necunoscute înainte, sau schimbă cu totul ideile noastre despre unele domenii ale științei care încă „n-au cedat". Universul a devenit un imens laborator în care s-au găsit pînă acum multe răspunsuri la cîteva fenomene ciudate ale naturii, în strînsă legătură cu planeta noastră.

Este greu de încercat în acest context un bilanț al succeselor științei sovietice. Cel mult consemnarea unor momente importante, pline de semnificație.

Ne-am obișnuit ca în fiecare an lumea să cunoască nume noi de oameni sovietici, lansați în zboruri orbitale tot mai îndelungate. În 1963, Valeri Bîkovski și prima femeie cosmonaut din lume, Valentina Tereșkova, au venit să completeze lista eroilor Cosmosului.

În preajma celei de-a 46-a aniversări a Marelui Octombrie, aparatul cosmic manevrabil „Poliot 1", lansat în Uniunea Sovietică, a inaugurat o nouă ofensivă în Cosmos. Dacă predecesorii săi erau legați de o traiectorie dinainte stabilită, „Poliot-1" poate evolua în spațiul interplanetar în cele mai diferite direcții. Este clar pentru oricine că a fost trecută încă o grea barieră care stătea în calea omului spre alte planete.

Știința sovietică a obținut succese importante nu numai în Cosmos, ci și pe Pămînt, contribuind la crearea bazei tehnice-materiale a comunismului. Oamenii de știință își canalizează eforturile spre rezolvarea unei probleme atît de importante cum este, de pildă, creșterea neîntreruptă a ritmului producției de energie electrică.

Încă în anii războiului civil, cînd în Uniunea Sovietică au fost puse în funcțiune primele centrale, cu o putere de 12 000 kW, V. I. Lenin a spus: „12 mii de kilowați este un început foarte modest. S-ar putea ca un străin care cunoaște electrificarea americană, germană sau suedeză să rîdă de aceasta. Dar rîde mai bine acela care rîde la urmă".

Într-adevăr, în ceea ce privește producția de energie electrică, U.R.S.S. ocupă în prezent locul al doilea în lume, iar în viitorul apropiat va depăși S.U.A. și în acest domeniu important al economiei. Rînd pe rînd, în Țara Sovietică sînt date în exploatare termo și hidrocentrale care nu au egal în lume. Oamenii de știință și specialiștii sovietici au construit turbogeneratoare unicale cu o putere de 300 mii kW și creează generatoare cu o putere de 500, 800 mii și chiar 1 milion de kW. U.R.S.S. ocupă primul loc în lume în ce privește transportul curentului de înaltă tensiune la mari distanțe.

N-au trecut nici 25 de ani de cînd a fost fisionat nucleul uraniului și acum, pe baza acestei descoperiri, se construiesc centrale electrice care ocupă un loc tot mai însemnat în energetica țării și care deschid largi perspective pentru electrificarea regiunilor celor mai îndepărtate și încă nelocuite.

Anul acesta, la Melekess s-a construit o nouă centrală atomo-electrică. Puterea ei este de numai 750 kW; această centrală s-a bucurat însă de o atenție specială în raportul președintelui Comisiei pentru energia atomică a S.U.A., Glenn Seeborg, care a vizitat recent Uniunea Sovietică. Prin ce se explică interesul

atît de viu manifestat față de această inovație a energeticii nucleare sovietice ? El se datorește faptului că centrala este montată din blocuri separate cu o greutate de 6—16 tone ; ea poate fi deplasată în orice regiune, cu orice mijloc de transport, inclusiv avionul, și poate funcționa fără întrerupere cel puțin doi ani. Închipuiți-vă pentru o clipă asprele ținuturi polare și condițiile meteorologice capricioase de acolo ! Și iată că aceste regiuni greu accesibile capătă o sursă sigură de energie nucleară care va contribui la schimbarea înfățișării lor.

Știința sovietică apropie pas cu pas timpul cînd pe Pămînt vor fi creați și vor fi puși în slujba omului sori artificiali, a căror temperatură va depăși de cîteva ori temperatura din interiorul astrului natural. Mă refer, în această ordine de idei, la cercetările în domeniul reacțiilor termonucleare dirijate. Recent, oamenii de știință de la Institutul de energie atomică „I. V. Kurceatov" au reușit să obțină, cu ajutorul instalației „PR-5", o plasmă cu temperatura de 40 milioane grade, care durează fracțiuni dintr-o zecime de secundă. Succesul lor a fost apreciat în modul cuvenit de specialiștii din toate țările lumii.

Anul acesta a plecat în cea de-a patra cursă în mările nordice spărgătorul de gheață atomic „Lenin". Desigur că acum un sfert de secol așa ceva nu se putea citi nici în romanele fantastice.

Astăzi, mai mult ca oricînd, în Uniunea Sovietică chimia a luat o dezvoltare rapidă. Aflăm mereu despre darea în exploatare a zeci de întreprinderi noi ale acestei ramuri industriale, care se construiesc în multe regiuni ale țării. O sarcină de cea mai mare importanță a oamenilor de știință și a specialiștilor din industria chimică este de a asigura integral necesarul de îngrășăminte artificiale al sovhozurilor și colhozurilor, pentru ca ele să-și poată spori simțitor recolta la hectar. Încă în anul 1965, producția de îngrășăminte va crește în U.R.S.S. la 35 milioane tone, iar în anul 1970 — la 100 milioane tone.

Rezolvînd problemele „curente", oamenii de știință sovietici studiază în același timp multiple probleme legate de avîntul puternic al industriei și agriculturii. Am un bun prieten, biofizician, care pur și simplu nu poate fi găsit acasă ; se poate spune că el își face veacul în laborator. De cîte ori îl întîlnești, el este gata să-ți vorbească la nesfîrșit despre experiențele efectuate în institutul său.

— Nu-ți poți da seama, îmi spunea el într-o zi, ce priveliște oferă studierea activității frunzelor verzi ale oricărei plante. Este o fabrică dintre cele mai complicate de sinteză organică. Cînd îi vom cunoaște în amănunțime mecanismul ei de funcționare, vom avea posibilitatea să obținem grăsimi, proteine și hidrați de carbon nu numai pe ogoare și în ferme, ci și în întreprinderile chimice...

Frontul științei sovietice este atît de vast, încît nu ai posibilitatea să enumeri într-un articol toate problemele care sînt rezolvate cu succes de oamenii de știință. Realizările științei sovietice stîrnesc admirația prietenilor noștri și iritarea celor care nu privesc cu ochi buni dezvoltarea Uniunii Sovietice. Îmi amintesc că, mai de mult, a apărut în America o broșură scrisă de E. Raymond, consilier în probleme ale economiei sovietice la Ministerul de Război al S.U.A., și de J. Hagerton, șeful secției de informații tehnice a firmei „Collex Corporation". Autorii au afirmat, fără drept de apel, că Uniunea Sovietică nu este în stare să-și însușească tehnica producției aparatelor de precizie. „Industria rusă, scriau ei, este ocupată în special cu producția utilajului brut, cum sînt furnalele și locomotivele. Rusiei, care a devenit de curînd o țară industrială, îi este mai ușor să-și însușească producția acestui utilaj greoi decît să dobîndească măiestria necesară pentru fabricarea unor aparate de precizie, ca de pildă ceasornicele sau instalațiile radiotehnice".

Ne putem închipui ce efect a avut pentru acești domni lansarea sateliților și a navelor cosmice sovietice ! Sau să ne referim la ceasornicele sovietice : ele sînt importate în mari cantități de multe țări occidentale dintre cele mai dezvoltate din punct de vedere industrial, iar firmele capitaliste furnizoare tradiționale de ceasornice pe piața mondială sînt vădit îngrijorate de această situație. Cît privește locomotivele cu aburi, producția lor a fost sistată în Uniunea Sovietică ; acum sînt folosite locomotive Diesel și locomotive electrice, a căror producție este mai mare decît în S.U.A. De un bun renume se bucură în lume și articolele electrotehnice sovietice...

De altfel, nu numai oamenii sovietici ci și compatrioții „specialiștilor în problema rusă" au avut prilejul să se convingă nu o dată de ideile preconcepute ale acestora din urmă în ceea ce privește aprecierea potențialului economic și tehnico-științific al Țării Sovietice. Astfel, recent, a vizitat U.R.S.S. o delegație de oameni de știință americani, care au elogiat rezultatele activității colegilor lor sovietici, precum și aparatura cu care sînt înzestrate institutele științifice și laboratoarele. Cu prilejul sosirii oaspeților, fizicienii sovietici le-au pregătit o surpriză : ei au reușit să creeze cel mai greu izotop al unui element nou, care nu există în natură și care a fost botezat deocamdată cu numărul 102. Pentru a rezolva această problemă era necesar să-ți însușești tehnica într-adevăr fantastică a experimentării. Din particule care nu se văd cu ochiul liber se cerea să „închegi" atomi la fel de invizibili, care durează numai cîteva secunde, și să le stabilești proprietățile. Crearea noului atom a demonstrat încă o dată că oamenii de știință sovietici sînt în stare să rezolve cele mai complicate probleme.

În timpul lansării în Cosmos a primului satelit artificial al Pămîntului mă aflam în străinătate. Redactorul unui ziar olandez mi-a pus întrebarea : „Cum explicați dv, ca om de știință, faptul că tocmai Uniunea Sovietică, și nu S.U.A., a construit cea dintîi o centrală atomoelectrică și a lansat cea dintîi un satelit în spațiul cosmic ?

I-am răspuns : „Totul se datorește faptului că la noi există cea mai înaintată orînduire socială, care a deschis calea unui progres multilateral".

Într-adevăr, Țara Sovietelor este un măreț șantier al comunismului, unde se dezvoltă și se manifestă în întregime aptitudinile și talentele, însușirile cele mai bune ale omului. Și fiece an care trece, transmițînd ștafeta realizărilor remarcabile anului ce vine, demonstrează în mod grăitor acest lucru.

Moscova, dec., 1963

Erupții de gaze pe solul Lunei

După cum anunță agențiile de presă și unele ziare din Occident, astronomii americani au observat în cîteva rînduri erupții de gaze pe suprafața Lunei. Un asemenea fenomen a fost sesizat pentru prima oară, cu cîțiva ani în urmă, de astronomul sovietic Kozîrev care a tras atunci concluzii cu privire la existența unei activități vulcanice pe acest astru considerat drept mort.

Observațiile astronomului sovietic au fost confirmate, după cum relatează New York Times, de către astronomii americani la 29 octombrie și 27 noiembrie 1963.

La 29 octombrie, cercetătorii de la observatorul Lowel din Arizona au observat apariția, în apropierea craterului Aristarc, a trei pete roșii care au persistat timp de 20 minute. În ziua de 27 noiembrie, fenomenul s-a produs din nou, la marginea aceluiași crater, timp de 75 minute. Potrivit aprecierilor făcute de cercetătorii americani, faptul că cele două erupții au avut loc în perioada cînd acea zonă fusese luminată de Soare permite să se creadă că încălzirea solului lunar constituie cauza imediată a erupției.

Potrivit părerii exprimate de dr. Harold C. Urey, laureat al Premiului Nobel pentru chimie, reputat selenolog, gazele care au erupt în zona craterului Aristarc ar putea fi formate din carbon, dar într-o formă care nu există pe Pămînt. La o concluzie asemănătoare a ajuns și astronomul sovietic Kozîrev. Acesta a apreciat că erupția pe care el a observat-o lîngă craterul Alphons (aflat în aceeași regiune cu craterul Aristarc) conținea molecule de carbon. De notat că la 3 februarie 1963 astronomul sovietic a determinat, prin metode spectrografice, existența hidrogenului pe solul Lunei.

* * *

În cursul acestui an au mai fost efectuate și alte observații interesante cu privire la natura Lunei. Savanții de la Institutul de radiofizică al Universității din Gorki au apreciat că la adîncimea de 20 metri temperatura ar fi cu aproximativ 25 de grade mai mare decît la suprafață. Ei au apreciat că la o adîncime cu mult mai mare temperatura ar atinge 1 000 de grade. Originea acestei temperaturi ar fi legată de dezintegrarea elementelor radioactive. Concentrarea acestor elemente în interiorul Lunei ar fi de 5—6 ori superioară celei din interiorul Pămîntului.

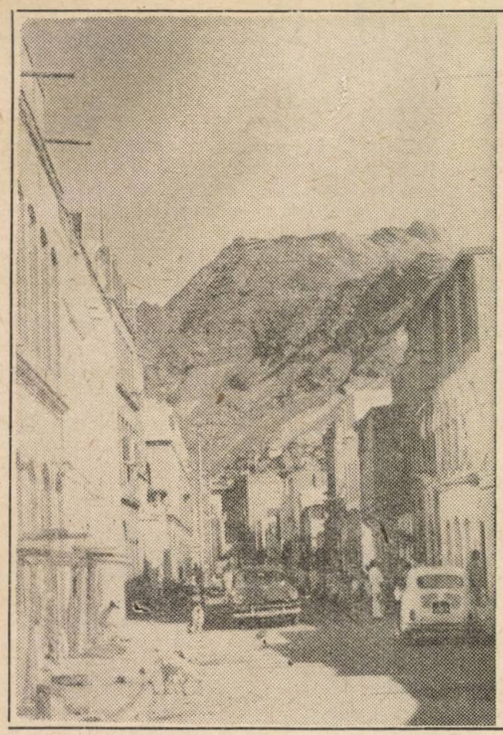

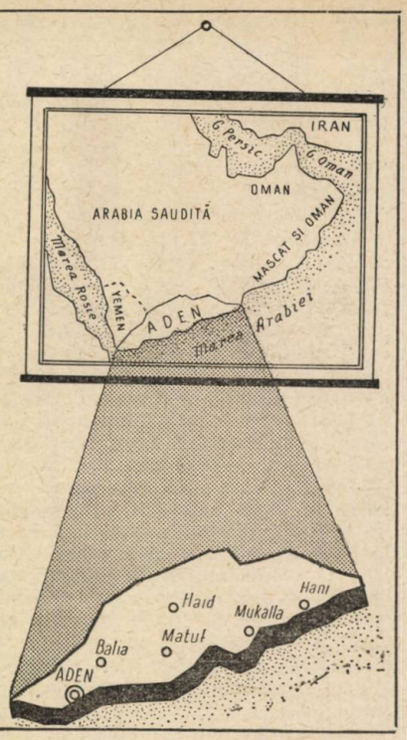

încordare în ADEN

De mai mult de două săptămîni în Aden continuă să existe o situaţie încordată ca urmare a arestărilor şi altor acţiuni represive întreprinse după incidentul din 10 decembrie, pe aeroportul oraşului. Contextul situaţiei este cunoscut : o grenadă de mînă a fost aruncată în mijlocul unui grup de oficialităţi — printre care şi înaltul comisar englez din Aden — care urmau să plece cu avionul la Londra, pentru a participa la tratativele privind viitoarea constituţie a Adenului. Autorii atentatului nu au fost descoperiţi dar, prin proclamarea stării excepţionale, s-a procedat la arestări în masă. Totodată, sute de persoane au fost expulzate.

La 16 decembrie, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat o rezoluţie în care cere guvernului britanic să asigure eliberarea imediată a conducătorilor sindicali şi politici din Aden şi să pună capăt acţiunilor represive în acest teritoriu. Dar interpelările din parlamentul englez în legătură cu represiunile nu s-au soldat cu lămurirea acuzaţiilor aduse celor arestaţi.

Cine sînt liderii politici şi sindicali întemniţaţi ? Sînt conducători ai Partidului popular socialist şi ai Congresului sindicatelor, cele mai mari organizaţii de masă din Aden, care în ultimii ani au avut principalul rol în acţiunile populare pentru independenţa acestui teritoriu.

■

Portul Aden [1], cea mai largă fereastră a Orientului Apropiat spre strîmtoarea Bab-el-Mandeb, a fost ocupat de trupele navale engleze în 1839. De atunci, portul, cu oraşul dezvoltat în jurul lui, s-a transformat într-un punct nodal al influenţei britanice în această zonă a lumii.

Adenul are o deosebită însemnătate economică şi strategică. Portul este, cum s-ar spune, la cîţiva paşi de Iran, Kuweit şi Bahrein, unde monopolurile străine stăpînesc mari regiuni petrolifere. În 1961, profiturile brute ale societăţilor „British Petroleum" şi „Shell", în valoare de 475 milioane lire sterline, au fost asigurate în principal prin exploatarea zăcămintelor din această regiune. Bogăţii uriaşe ale Orientului sînt pompate spre metropole prin Aden.

În Aden, Anglia are cea mai mare bază militară din Orientul Apropiat. În Cartea Albă britanică cu privire la apărare, apărută în februarie 1962, se arată că „...De acum înainte intenţionăm să menţinem în permanenţă forţe terestre în Aden şi în regiunea Golfului Persic şi să le întărim repede în caz de necesitate nu numai cu aviaţie dar şi cu detaşamente de forţe terestre şi maritime".

În 1959 a fost creată Federaţia Arabiei de sud care cuprinde 11 din cele 24 protectorate engleze din zona respectivă. Anul trecut, s-a proiectat şi alipirea Adenului la Federaţie. Această măsură, contrară intereselor populare, a fost pregătită cu concursul partidului „Aden Association", partid de orientare procolonialistă care, împreună cu alte 13 partide aşa-zis moderate şi fără bază de masă, formează guvernul local al Adenului. Pregătirea şi înfăptuirea actului federalizării sînt menite să menţină în continuare, sub o formă camuflată, dominaţia colonialistă. Tocmai de aceea federaţia a fost condamnată de către cele mai importante forţe politice, prin manifestaţii de masă fără precedent în istoria Adenului.

În aceste acţiuni, clasa muncitoare puternic concentrată şi bine organizată a reunit în lupta comună toate forţele patriotice. În iunie 1962 — cînd la Londra avea loc conferinţa în vederea adoptării proiectului de integrare a Adenului în federaţie — muncitorii din Aden au declarat o grevă politică de protest. O altă grevă mare, îmbinată cu o demonstraţie populară, a avut loc la 24 septembrie 1962, cînd Consiliul Legislativ din Aden discuta ratificarea hotărîrii de la Londra. O a treia grevă politică izbucneşte în noiembrie, după ce, la Londra, Camera Comunelor a aprobat includerea Adenului în Federaţia Arabiei de sud. Protestul repetat şi consecvent al populaţiei a modificat şi atitudinea unor lideri guvernamentali ai Adenului. După votul din Camera Comunelor, ministrul Informaţiilor şi Educaţiei în cabinetul Adenului şi-a dat demisia. În ciuda tuturor acestor manifestări potrivnice federalizării, în ianuarie 1963 Adenul a fost inclus în federaţie. Acţiunea s-a înfăptuit într-o atmosferă atît de ostilă ei, încît chiar şi opt din cei 13 membri aleşi pentru Consiliul Legislativ al Adenului s-au pronunţat împotriva acestei hotărîri.

Atitudinea populaţiei a găsit ecou şi în constatările unui subcomitet al O.N.U., desemnat cu cercetarea situaţiei din Aden de către Comitetul O.N.U. pentru aplicarea Declaraţiei cu privire la acordarea independenţei ţărilor şi popoarelor coloniale. Membrii subcomitetului au formulat concluzii evidente în favoarea dreptului la autodeterminare pentru Aden şi celelalte ţări din Federaţia Arabiei de sud. Înregistrînd ostilitatea justificată a populaţiei din Aden faţă de federaţie, ziarul elveţian *Neue Zürcher Zeitung* scria : „Se pune în mod firesc întrebarea dacă situaţia federaţiei este stabilă". Că ea nu este stabilă, aceasta au trebuit s-o constate, vrînd-nevrînd, şi susţinătorii federaţiei.

Conflictul dintre autorităţi şi populaţie s-a ascuţit. El s-a manifestat şi în greva declarată, în noiembrie 1963, de către cei 4 000 de muncitori de la baza militară din Aden.

În ultimele luni atmosfera politică din Aden a fost atît de încărcată, nemulţumirea populaţiei atît de manifestă, încît a determinat atitudini mai realiste şi din partea guvernului local. Primul ministru, Zain Abdul Baharoun, a declarat de curînd că s-a cerut organizarea unor tratative cu guvernul britanic pentru schimbarea statutului Adenului. Tratativele care urmau să înceapă la Londra au fost însă împiedicate de incidentul de la aeroport. Citînd surse informate, *France Presse* a anunţat că tratativele vor avea loc în ianuarie 1964.

Fără îndoială că eficacitatea tratativelor depinde de modul în care ele vor răspunde aspiraţiei la independenţă a populaţiei din Aden.

Eugen POP

[1] Tot denumirea de Aden o au şi cele 24 sultanate, emirate şi şeicate — protectorate engleze — avînd o suprafaţă de 300 000 kmp, ce se întinde pe ţărmul nordic al Mării Arabe, între Oman şi Yemen.

INTERNATIONAL EDITION
The New York Times.

„SURSA POLITICĂ A CONFLICTULUI DINTRE ALIAȚI"

DIFICULTĂȚILE întîmpinate de guvernele american și britanic în încercările lor de a menține un front comun în politica externă provin în parte din deosebirea care există între strategia electorală a președintelui Johnson și cea a primului ministru britanic, Douglas Home. Johnson are nevoie de o perioadă lipsită de evenimente în afacerile internaționale pentru a se concentra asupra legislațiilor care ar putea rezolva problemele interne urgente. Primul ministru britanic are nevoie de elemente de fond în sprijinul afirmației sale că se pot realiza progrese în slăbirea încordării în războiul rece, pe calea noilor conferințe Est-Vest pe care le preconizează.

Întrucît Johnson și Douglas Home sînt amîndoi oameni politici, fiecare are o înțelegere plină de simpatie pentru poziția celuilalt. O a doua legătură profesională între ei constă în faptul că și unul și celălalt nu au decît cîteva luni în care să-și consolideze poziția în vederea realegerii. De aceea, deosebirea este doar superficială, nu a creat și nu va crea o „ciocnire" între cei mai puternici membri ai alianței N.A.T.O.

Cu toate acestea, conflictul dintre strategia politică a primului ministru și cea a președintelui a produs confuzie în rîndul celorlalți membri ai alianței.

Astfel, de pildă, președintele a declarat în Adunarea Generală a O.N.U. că S.U.A. doresc să pună capăt războiului rece „o dată pentru totdeauna" și sînt gata să se alăture unei acțiuni globale care, punîndu-i capăt, ar putea pune capăt în același timp subordonării față de uriașele cheltuieli pentru armamente transformîndu-le în acțiuni pentru eliberarea unei treimi a populației globului de „foamete, sărăcie și boli". În aceeași zi însă, oficialitățile americane de la Paris au făcut cunoscut că președintele nu are în proiect o conferință la nivel înalt cu sovieticii și că Rusk nu va participa la conferința de dezarmare de la Geneva de anul viitor în actuala perspectivă negativă. Și tot în aceeași zi s-a anunțat că Johnson ar revizui activ factorul de descurajare al flotei N.A.T.O. („forța multilaterală") înarmată cu rachete „Polaris".

Menținerea aliaților noștri și a lumii comuniste în situația de a face ipoteze, ar putea probabil servi scopul de a promova o perioadă în care situația internațională ar rămîne în general într-un statu quo, iar președintele s-ar putea concentra asupra stabilirii pozițiilor în problemele urgente cu caracter intern care ar pune bazele campaniei sale de realegere. Dar chiar dacă aceasta nu este o explicație substanțială pentru ciudatele manevre diplomatice ale guvernului, s-ar părea că ele nu ar trebui să fie neapărat atît de deconcertante. O teorie care s-a prezentat este că presiunile exercitate asupra noii Administrații au fost atît de neașteptate și de intense încît nu a fost posibilă o mai bună coordonare între Casa Albă și Departamentul de Stat și între secretarul de stat și subordonații săi.

S-ar putea ca așa să stea lucrurile. Dar o oarecare răspundere pentru această confuzie trebuie atribuită diferenței dintre strategiile electorale ale conducătorilor guvernului S.U.A. și Marii Britanii și timpului scurt în care fiecare dintre ei trebuie să le pună la punct.

Arthur KROCK

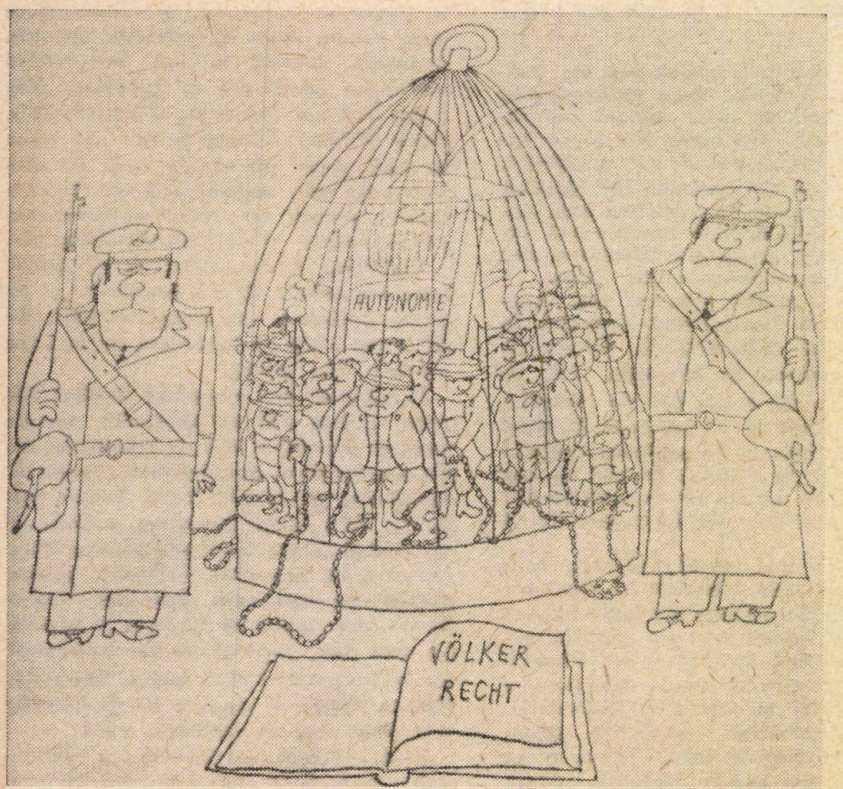

Așa vede caricaturistul de la „Die Presse" „autonomia" acordată de autoritățile franchiste Guineei spaniole

Le Monde
PARIS

VIITORUL SOCIAL-DEMOCRAȚIEI ÎN R.F.G.

REPUBLICA Federală a fost martora dispariției, într-o perioadă de două luni, a trei dintre „părinții săi fondatori". Cancelarul Adenauer a părăsit scena politică și, de la o zi la alta, nu s-a mai vorbit despre el. Theodor Heuss, președintele Republicii a murit la 12 decembrie. Erich Ollenhauer l-a urmat 48 de ore mai tîrziu, lovit de aceeași boală. Activitatea lui în fruntea partidului a fost pe cît de puternică pe atît de discretă. În conformitate cu tradiția P.S.D. — a fost ultimul membru al comitetului de conducere ales în 1932, — Ollenhauer reprezenta o forță conciliatoare, capabilă să determine adaptări pe care apoi să le facă acceptabile pentru toate fracțiunile.

Înaintea lui, Kurt Schumacher făcuse din P.S.D. un partid de opoziție față de toate orientările dorite de cancelarul Adenauer și U.C.D. Ostili Pactului atlantic, integrării europene, înarmării, intransigenți din instinct dacă nu din rațiune, socialiștii au găsit cu Erich Ollenhauer căile unei evoluții care avea să-i ducă la antipodul punctului lor de plecare. Acceptarea economiei liberale în 1959, adoptarea celei mai ortodoxe „linii atlantice" în 1960, ralierea la integrarea europeană, au marcat transformarea lor completă în partid pseudoguvernamental.

Ollenhauer prevăzuse scadența alegerilor legislative din 1965. El acceptase să cedeze în fața lui Willy Brandt, pe care congresul din 1960 îl desemnase să poarte culorile social-democraților pentru a obține postul de cancelar. Dar personalitatea primarului Berlinului occidental este, începînd din vară, foarte contestată. O fracțiune a grupului parlamentar îi reproșează că parcurge globul mai degrabă decît Republica Federală, că nu este prezent la televiziune, că în general nu are o comportare de viitor cancelar. Dar, mai

ales dezbaterile premergătoare votului de investitură acordat cancelarului Erhard, așa de scurte cum au fost ele, au arătat că Fritz Erler, însărcinat să exprime punctul de vedere foarte nuanțat al opoziției P.S.D., este un om de stat mai capabil să-i reunească pe șovăielnici. Cunoscut mai de mult ca specialist în politica externă și militară, Fritz Erler a pronunțat ceea ce vocabularul parlamentar al celei de a III-a Republici numește „un discurs de ministru".

Coeziunea, totuși, continuă să existe. Carlo Schmid rămîne unul din purtătorii de cuvînt ai partidului. Conform ultimelor hotărîri ale congresului socialiștilor, Willy Brandt deține postul de președinte pînă la congresul, din noiembrie 1964, de la Karlsruhe. Herbert Wehner, vicepreședinte ca și Erler, va continua să joace rolul de eminență cenușie și să controleze aparatul cu aceeași fermitate cu care Erler conduce grupul parlamentar.

Trio-ul Brandt-Erler-Wehner va rămîne unit în momentul în care Republica Federală intră într-o lungă perioadă electorală. Desemnarea unui nou președinte al Republicii, în iunie 1964, nu se va traduce neapărat prin reînnoirea mandatului lui Luebke. Unii socialiști se vor gîndi să i-l opună pe Willy Brandt, pentru ca Erler să fie mai ușor ales cancelar. Pregătirea alegerilor legislative din 1965 cere pe de altă parte, ca P.S.D. să-și definească punctele de vedere mai clar decît a făcut-o pînă în prezent.

Orientarea pe care a adoptat-o guvernul Erhard pare să confirme avertismentele de odinioară ale lui Adenauer. Față în față cu agricultorii, cu victimele războiului, cu contribuabilii, cu urmările afacerii „Spiegel", noul cancelar vest-german oferă opoziției ocazii pe care Herbert Wehner le-a relevat recent. Dorința de a învinge va înlocui oare timiditatea prudentă care a fost necesară sub Ollenhauer dar care în prezent riscă să ipotecheze evoluția P.S.D. ?

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Коммунистическая партия Советского Союза

ПРАВДА

Орган Центрального Комитета Коммунистической партии Советского Союза

MOSCOVA

ÎNCERCĂRI FĂRĂ PERSPECTIVE

IZOLAREA Cubei revoluționare — iată ce încearcă de multă vreme și cu perseverență să realizeze dușmanii ei. Chestiunea nu se limitează la atacuri calomnioase ; sînt evidente încercările de a forma un front unic al forțelor reacțiunii din întregul continent latino-american împotriva Cubei în ciuda poziției unei serii de state din America Latină, și în primul rînd Brazilia și Mexicul.

„Dacă alții consideră — a declarat din nou în mod deschis zilele acestea ministrul Afacerilor Externe al Mexicului, Tello — că pentru consolidarea democrației în lumea nouă este necesar să se desfășoare o politică de amestec, țara noastră se va opune net acestui lucru". Ministrul Afacerilor Externe al Braziliei, Araujo Castro, a subliniat de asemenea că guvernul brazilian „nu va sprijini niciodată acțiunile militare împotriva Cubei".

Iată poziția revistei *Magazine of Wall Street :* Într-unul din numerele sale din septembrie, revista recunoaște eșecul tentativelor de subminare a Cubei revoluționare cu ajutorul blocadei economice și totala inconsistență a calculelor de organizare a unei răscoale contrarevoluționare înăuntrul țării. „Castro... a fost foarte subapreciat — scrie revista. Posibilitatea unei răscoale încununate de succes împotriva lui trebuie să fie eliminată... Faptul că el a reușit să exproprieze averea companiilor americane l-a transformat într-un om mare în ochii radicalilor sud-americani care preferă să-l urmeze decît să aștepte îmbunătățirile treptate promise de Alianța pentru progres".

Un alt organ al marelui business, revista *Fortune*, constată de asemenea că Fidel Castro „a însuflețit pe mulți revoluționari latino-americani".

Iată de ce *Magazine of Wall Street* îndeamnă practic să se renunțe la obligațiile de a nu ataca Cuba, obligații asumate de S.U.A. în timpul crizei din octombrie anul trecut. Este caracteristic faptul că în articolul său de fond revista cere nu numai revizuirea poziției față de Cuba, ci a întregii politici externe schițată în timpul președinției lui Kennedy care aprecia în mod realist situația internațională. Purtătorul de cuvînt al marelui business nu-și ascunde antipatiile față de acei colaboratori ai acestei reviste care pornesc de la recunoașterea necesității de a se preîntîmpina un război nuclear.

Intrigile dușmanilor Cubei stîrnesc indignare în întreaga lume. După cum a arătat reacția guvernelor Braziliei și Mexicului la aceste intrigi, acele cercuri din statele latino-americane, care sînt călăuzite de interesele naționale, resping cu hotărîre încercările „turbaților" de a le atrage în jocul lor periculos. Latino-americanii își dau seama că dacă astăzi vor permite imperialiștilor să se amestece în Cuba revoluționară, mîine va veni rîndul oricărei alte țări a continentului care-și apără independența. Ziarul brazilian *Semanario* scrie în legătură cu aceasta : „Brazilia și Argentina, la fel ca și Cuba, sînt ținta privirilor reacțiunii de la Washington. Nouă nu ni se iartă legea cu privire la limitarea exportului de profituri ale companiilor străine, iar Argentinei anularea contractelor cu companiile petrolifere americane. Dacă nu vom acționa, dacă nu vom atrage de partea noastră opinia publică mondială, dacă glasul nostru de protest nu va fi auzit în toate colțurile globului, după Cuba va veni rîndul nostru. Nu încape nici o îndoială. Iată de ce pentru poporul brazilian apărarea Cubei înseamnă apărarea lui însuși, apărarea suveranității noastre, a existenței noastre ca națiune".

În cuvîntul de încheiere rostit la plenara din decembrie a C.C. al P.C.U.S., N. S. Hrușciov a declarat : „Un atentat împotriva libertății și independenței Cubei ar constitui o gravă încălcare a statutului O.N.U., un amestec în afacerile interne ale Cubei revoluționare, o agresiune împotriva unui stat suveran. O asemenea agresiune ar atinge toate țările, inclusiv Uniunea Sovietică.

„ARME DE VÎNZARE PRIN POȘTĂ"

— Hei, Joe, vino să vezi ce-am comandat!

(THE NEW REPUBLIC)

Dar Uniunea Sovietică are anumite obligații față de frățeasca republică Cuba ; am declarat nu o dată și declarăm din nou că Cuba revoluționară nu va rămîne lipsită de apărare dacă ea va fi atacată.

Nici poporul american nu poate rămîne indiferent față de intrigile anticubane. În timpul crizei din octombrie anul trecut el s-a convins de pericolul pe care-l atrage asupra propriului său cămin jocul iresponsabil cu focul al „turbaților". Americanii realiști sînt conștienți că interesele naționale ale țării lor, la fel ca și interesele celorlalte țări, cer înfrînarea extremiștilor din tabăra reacțiunii care încearcă să împiedice omenirea a merge pe drumul consolidării păcii. Guvernul Republicii Cuba a arătat de nenumărate ori că vrea să trăiască în pace cu toți vecinii săi, inclusiv Statele Unite. Cuba revoluționară e gata să înceapă tratative cu guvernul S.U.A. pentru rezolvarea pe cale pașnică a tuturor problemelor nereglementate ivite în relațiile dintre cele două țări.

OBSERVATOR

NEW YORK Herald Tribune

Tuesday, October 22, 1963

E NEVOIE DE UN VICEPREȘEDINTE

SE VORBEȘTE mult și se dă o atenție serioasă unui fapt care poate deveni în curînd o problemă vitală pentru întreaga țară : poporul american a avut revelația faptului că nu are un vicepreședinte.

E adevărat că s-a stabilit o ordine de succesiune la funcția de președinte, dar atît speakerul Camerei Reprezentanților cît și președintele **pro tempore** al Senatului au îndatoririle lor și nu dispun de timpul necesar pentru a-și asuma funcțiile care cad în sarcina vicepreședintelui. Pe scurt, în clipa de față nu există nici un om care să se pregătească pentru a prelua funcția de președinte în cazul cînd s-ar ivi o situație excepțională.

Senatorul republican Jacob Javits din New York a prezentat propunerea de a se adopta un amendament la constituție prin care să se dea Congresului reunit în ședința comună a celor două camere împuternicirea de a alege un vicepreședinte în cazul cînd această funcție ar deveni disponibilă. Defectul acestei propuneri este că ea ar permite alegerea fie a unui membru al Congresului, fie a unui membru al guvernului. Dar membrii guvernului nu sînt instalați în funcția pe care o dețin prin votul poporului.

Motivul pentru care multe persoane se consolează cu schimbarea survenită la Casa Albă constă în faptul că Lyndon Johnson a devenit vicepreședinte după ce fusese timp de opt ani lider al majorității din Senat. El se bucură de încredere datorită faptului că, în poziția de conducere pe care a deținut-o în Congres, a dovedit multă abilitate în tratarea problemelor interne și internaționale.

Dar s-ar bucura oare președintele de tot atîta încredere în cazul cînd, cu trei săptămîni în urmă, el nu ar fi fost decît un membru al guvernului, cu puține cunoștințe în problemele funcției executive supreme — cu excepția celor care au constituit specialitatea sa — și lipsit de familiarizarea necesară cu problemele legislative ?

Realitatea este că actuala lege privitoare la succesiune este insuficientă și poate chiar periculoasă. Ea nu prevede nici un procedeu de alegere a vicepreședintelui. Legea actualmente în vigoare desemnează pe speakerul Camerei Reprezentanților și pe președintele Senatului ca fiind, în această ordine, succesorii la funcția de președinte cînd aceasta devine disponibilă, acestora urmîndu-le într-o ordine anumită — membrii guvernului ; nu se face nici o referire la disponibilitatea funcției de vicepreședinte.

S-a sugerat că ar fi de dorit să se revină la o lege anterioară anului 1947, care indica pe membrii guvernului cu prioritate față de personalitățile din Congres, dar această sugestie întîmpină opoziție atît în Senat cît și în Camera Reprezentanților, unde există impresia că alegerea în sine ar trebui făcută de către reprezentanții aleși ai poporului aflați în Congres.

Alegerea, propusă de unii, a unui președinte provizoriu, urmată de ținerea de alegeri generale în lunile următoare, ar produce multă nesiguranță în viața politică... situație în care un președinte provizoriu ar acționa cu dificultate.

Desigur, prima necesitate este numirea unui vicepreședinte de îndată ce această funcție devine vacantă. El ar trebui să fie ales de către Congres, din rîndurile Congresului și ar fi întotdeauna unul din liderii partidului său. În calitate de vicepreședinte el ar putea începe să se pregătească pentru funcția de președinte. Ca și în cazurile anterioare, el ar deveni președinte de îndată ce s-ar crea o situație excepțională. Dar în acest caz el ar fi probabil pregătit pentru o funcție de conducere datorită experienței acumulate în postul în care a fost ales de membrii Congresului din partidul său.

Potrivit acestui proiect, selecția ar putea fi făcută atît din Camera Reprezentanților cît și din Senat, iar alegerea s-ar face prin majoritatea de voturi a membrilor ambelor camere, aleși ei înșiși de către popor.

Este necesar un amendament la constituție care să acopere toate aspectele problemei care se ridică în timpul cît un președinte nu-și poate exercita funcțiile în urma unei boli sau unui accident. Sistemul în vigoare a fost supus unor discuții îndelungate dar Congresul nu a luat nici o măsură, deși numeroase amendamente au fost propuse și discutate în cadrul comisiilor Congresului. Din nefericire, articolul 2 al constituției S.U.A. nu este clar. El menționează că „în mod legal Congresul poate, în caz de înlăturare, deces, demisie sau indisponibilitate temporară, să numească atît un președinte cît și un vicepreședinte, stabilind care demnitar va acționa în calitate de președinte, iar acel demnitar va acționa în această calitate pînă cînd președintele își va putea relua funcția, sau va fi ales un președinte nou".

Problema actuală privește sensul formulării „va acționa ca președinte". Cel care va acționa astfel se va bucura de o autoritate prezidențială deplină ? Va putea un președinte, revenindu-și după o indisponibilitate, să schimbe ceea ce făcuse președintele ad-interim ?

Pare evident faptul că este necesar un amendament la constituție care să clarifice în întregime această problemă.

David LAWRENCE

The New Leader

NEW YORK

DE CE AM FOST ÎNLĂTURAT

CU PATRUZECI de zile înainte ca militarii să mă facă prizonier în Palatul Național, ambasadorul S.U.A. în Republica Dominicană, John Bartlow Martin, mi-a spus în timpul vizitei mele la o școală agricolă din districtul Erradur : „Domnule președinte, popularitatea dv. nu scade".

În timpul călătoriei prin acest district ne-au întîmpinat numeroase grupuri de cetățeni și în special de țărani din satele învecinate. Ei îl salutau cu căldură pe președinte. Aceasta l-a determinat pe ambasadorul american Martin, care mă însoțea, să remarce că popularitatea mea nu scade.

Deși guvernul meu s-a aflat la putere numai cinci luni și jumătate și din această cauză nu a putut efectua anumite reforme însemnate pentru a oferi de lucru celor 400 000 de șomeri (la o populație a țării de 3,3 milioane de oameni), noi am făcut totuși destul de mult pentru refacerea economiei naționale.

Numeroase proiecte se aflau în stadiu de elaborare, iar programul reformei agrare începuse să fie tradus în viață : 350 de familii au fost instalate pe pămîntul aparținînd statului.

I-am explicat atunci ambasadorului Martin : deși știu că mi-am menținut popularitatea sînt totuși conștient că aceasta nu-mi oferă nici un fel de garanții — guvernul meu poate fi înlăturat în orice moment.

Țăranii care m-au salutat cu atîta simpatie alcătuiesc majoritatea populației republicii. Dar în America Latină voința majorității nu înseamnă sprijin politic, întrucît această majori-

— Nu, tinere, nu avem regulament de pensionare; la noi în uzină nu apucă nimeni vîrsta pensionării...

(LOOK – New York)

tate nu deține forța reală. Forța este concentrată în mîinile unei minorități care posedă arme, bani și mijloacele de comunicații. Iar această minoritate nu exprimă voința poporului. Puterea politică se află în mîinile oligarhiei și ale militarilor care se folosesc de ea pentru a-și apăra propriile lor interese.

Înainte de a lua în primire postul de președinte, la 27 februarie anul curent, am aflat că conducătorii armatei dominicane încearcă să împiedice acest lucru.

Mai tîrziu, cînd totuși am devenit președinte, a trebuit să depun eforturi serioase pentru a-mi menține această funcție. Adversarii mei politici au desfășurat, după alegerile din decembrie 1962 și pînă în ziua luării în primire a funcției de președinte, în februarie 1963, o intensă campanie propagandistică prin radio și presă încercînd să demonstreze că sîntem comuniști.

Iată argumentele lor. Unul din articolele noii constituții pe care am elaborat-o indica necesitatea adoptării unei legi care să limiteze dimensiunile latifundiilor. Membrii Adunării constituționale susțineau un punct de vedere potrivit căruia în cazurile cînd într-o întreprindere acționează mai multe sindicate, legea trebuie să recunoască numai unul dintre ele, pe acela care numără cei mai mulți membri.

La alegerile de la 20 decembrie 1962 a avut loc pentru prima oară în istoria Republicii Dominicane o ciocnire deschisă între minoritate — marii latifundiari, marea burghezie și o parte din burghezia mijlocie, și majoritate — masele de țărani, muncitori, șomeri și mica burghezie.

Deși aceștia din urmă au învins la alegeri, primii nu s-au arătat dispuși să renunțe la putere. Am aflat că conducătorii armatei sînt de partea minorității. Pretutindeni în America Latină armata ocupă această poziție și nu era de așteptat ca armata dominicană să constituie o excepție.

Cetățeanul simplu nord-american nu poate înțelege pe deplin setea de putere și solidaritatea oligarhiei care tinde să-și mențină privilegiile. Pentru această oligarhie constituirea unui guvern cinstit este un păcat de neiertat, deoarece ea s-a obișnuit să primească avantaje ilegale prin intermediul prietenilor și rudelor care ocupă funcții în aparatul guvernamental. În concepția acestei oligarhii, guvernul există numai pentru a repartiza privilegiile și, bineînțeles, pentru a le repartiza numai în cadrul acestei oligarhii.

Oligarhia nu ar fi prin ea însăși un pericol atît de mare pentru democrație dacă nu ar dispune de forțele armate.

Propaganda afirmă neîncetat că toți adepții reformelor în America Latină sînt comuniști care trebuie alungați fără milă. Majoritatea acestor născociri propagandistice iau naștere în S.U.A. Această propagandă nu încearcă să înțeleagă de ce țările latino-americane au rămas în urmă cu o jumătate de veac. Ea are numai interesul de a-i reduce la tăcere pe adepții transformărilor.

Cînd partidul meu a încercat să includă în noua constituție din 1963 o clauză privitoare la legislația sindicală, el a fost acuzat de simpatie față de comunism.

Un om politic portorican m-a întrebat nu de mult: n-ar fi oare mai bine ca întîi să ne consolidăm pozițiile iar apoi să trecem la reforma structurii economice și sociale a țării? I-am explicat că încă la 9 martie, adică la numai zece zile după venirea mea la putere, opoziția a început să ceară înlăturarea mea pe motiv că nu îndeplinesc obligațiile pe care mi le-am asumat în timpul campaniei electorale și nu efectuez nici un fel de reforme.

Atunci cînd i-am explicat pe scurt liderului portorican situația din țară, el mi-a declarat că acum înțelege de ce America Latină se afla în pragul revoluției. Va fi o revoluție care va pune capăt o dată pentru totdeauna puterii minorității, alcătuită din mari latifundiari, industriași și alte pături ale claselor sus-puse și va anihila clicile militare care le slujesc astăzi.

Juan BOSCH
fost președinte al Republicii Dominicane

— Nu te lăsa intimidat! Du-te acasă și spune-i soției dumitale că nici nu te gîndești să ceri o sporire de salariu.

(SATURDAY REVIEW — New York)

THE GUARDIAN

MANCHESTER

RUDELE SĂRACE ALE ALIANȚEI

CEA MAI importantă problemă care stă în fața N.A.T.O. este aceea a prăpastiei dintre puterea nucleară americană și resentimentul vest-europenilor că dețin o poziție inferioară în cadrul consiliilor interne ale Occidentului. Întrunirea Consiliului ministerial N.A.T.O.... nu a făcut nimic pentru a soluționa acest neajuns. Vara trecută, la Ottawa, se părea că N.A.T.O. a început cel puțin să-și pună această problemă; au existat unele indicii că s-ar putea pînă la urmă face eforturi în sensul rezolvării ei. Parisul a dezamăgit speranțele de la Ottawa. Fără doar și poate, ar fi fost greu pentru președintele Johnson, cu perspectiva unor noi alegeri în față și cu sarcina de a-și face o reputație națională, să avanseze soluțiile radicale cerute de această problemă.

Este clar că prăpastia dintre S.U.A. și Europa (occidentală n.r.) poate fi rezolvată doar dacă S.U.A. sînt dispuse să accepte pe cei mai importanți dintre aliații lor europeni în procesele de luare a unor hotărîri, care determină strategia nucleară americană; este, de asemenea, limpede că acest lucru va ultragia sentimentul izolaționiștilor sau neoizolaționiștilor din Congres. Adevărul este că S.U.A. au un interes de lungă durată să-l imobilizeze pe președintele de Gaulle și să prevină o răspîndire a armelor nucleare în Europa. E greu de prevăzut cum se vor realiza aceste obiective atîta timp cît aliații europeni au toate motivele să se simtă lipsiți de partea ce li se cuvine în luarea unor hotărîri de care s-ar putea să depindă viața sau moartea propriilor lor popoare.

Soluția președintelui Kennedy la problemele puse de divergența nucleară a fost forța cu echipaje mixte. Este adevărat că forța cu echipaje mixte poate părea o soluție mai bună decît nimic — deoarece „nimic" în acest context va duce mai devreme sau mai tîrziu la o forță de șoc vest-germană independentă. Nu ne putem aștepta ca Germania occidentală să rămînă mulțumită la infinit de situația în care se găsește și care pare inferioară situației Angliei și Franței. Este la fel de adevărat că lipsa de entuziasm a actualului guvern britanic pentru forța cu echipaje mixte, oricît de logică ar fi din motive pur tehnice, nu este validă din punct de vedere politic atîta timp cît este dublată de hotărîrea de a nu renunța la o forță de șoc engleză independentă. Politica engleză este doar cu un grad mai puțin periculoasă decît cea franceză. Guvernul englez, ca și cel francez, susține că intenționează să-și mențină forța de șoc și că nu-i pasă de consecințe. Egoismul acestei politici nu este modificat în mod semnificativ de aluzia domnului Thorneycroft, că ideea unei forțe multilaterale s-ar putea aplica la armele nucleare tactice. Armele strategice sînt cele care contează din punct de vedere politic; și atîta timp cît Anglia susține că trebuie să dețină propria sa forță de șoc strategică pentru a rămîne o mare putere, ea împinge Germania occidentală pe aceeași cale.

Dar nici soluția forței cu echipaje mixte... nu este satisfăcătoare. Slăbiciunea ei principală constă în faptul că nu afectează marea masă a armelor nucleare americane pe care se sprijină în ultimă instanță dispozitivul militar al occidentului. Chiar dacă forța cu echipaje mixte ar fi pusă în practică, aliații europeni n-ar avea cuvînt în controlul asupra armelor, care contează cel mai mult. Încordările nemilitare din N.A.T.O. cresc în orice caz; și dacă planul Mansholt pentru prețurile la grîu din Piața comună va fi pus în aplicare, această tensiune va crește și mai mult

pentru că Piața comună va fi și mai închistată din punct de vedere economic. Așa stînd lucrurile, este cu atît mai important să se rezolve tensiunea militară acum cît mai este timp. Aceasta este problema căreia președintele Johnson trebuie să-i prindă firul.

EL PAIS

MONTEVIDEO

UN PAS CARE TREBUIE FĂCUT

ECONOMIA țărilor latino-americane se află în plin proces de depresiune. Cauzele acestei conjuncturi sînt multiple, așa cum se întîmplă întotdeauna cînd e vorba de fenomene care nu au un caracter pur economic ci și un caracter social, politic, cultural, istoric etc.

Unele dintre aceste cauze scapă în bună măsură responsabilității acestor țări. În schimb, altele depind în întregime și în mod exclusiv de atitudini proprii ce sînt menținute de multă vreme fără să se fi făcut cel mai mic efort de îndreptare.

În prima categorie se află, exercitînd o mare influență, scăderea pronunțată a prețurilor pe care materiile prime din America Latină o întîmpină pe piața mondială. De curînd, cunoscutul statistician Don José Figueros arăta că această scădere a prețurilor echivalează cu jumătate din ceea ce ar fi necesar Americii Latine pentru a face față problemelor subdezvoltării.

Pare evident deci că, sub acest aspect, continentul nostru suferă consecințele subordonării sale față de marile țări industriale, o subordonare analogă celei în care se află zonele agricole față de cele industriale, în țările dezvoltate. Astfel privită, problema este nu politică, ci economică, și pentru a putea fi înlăturată se impun măsuri puternice din partea tuturor națiunilor latino-americane afectate de ea.

În cea de-a doua categorie de cauze trebuie să includem pe cele ce derivă din lipsa de inițiativă și preocupare, uneori și de patriotism, ce se observă în bună parte la păturile sociale privilegiate de pe continentul nostru. Aceste pături, posesoare de capital și cu acces la credite, sînt singurele răspunzătoare pentru deturnările de fonduri. De aceste pături depinde să se cumpere un tractor sau un automobil de lux, să se electrifice sau nu localități agricole sau miniere, ele fiind cele ce delapidează, cele ce își sporesc veniturile personale și cele ce își depozitează banii în băncile elvețiene.

Sînt răspunzătoare, de asemenea, guvernele din țările care nu au legislat emigrarea spre marile orașe și capitale și nu au luat măsurile corespunzătoare pentru ca pămîntul să producă în acord cu nevoile popoarelor lor.

Luînd cunoștință de acești factori cauzali și de mijloacele de corectare a lor, care nu sînt la urma urmei exhaustive, America Latină trebuie să înțeleagă că acest pas trebuie făcut neapărat.

CĂRȚI

«Din pricina culorii pe care o are pielea sa, orice „job“ (slujbă) mai bine retribuit îi este, din capul locului și fără excepție, tot atît de inaccesibil ca și universitățile și academiile „albe“. Îi este interzis să pună piciorul în cîrciumă, la teatru, la cafenea, la restaurant, la bar, să se urce în autobuz, într-un vagon de tren, în avion sau în vapor alături de omul alb. Interzis îi este să se nască în sala în care se nasc albii și totodată interzis îi este să facă drumul spre cimitir în dricul în care este pus trupul neînsuflețit al omului alb. Nici măcar locuința sa (din cadrul aceluiași ghetou) nu și-o poate schimba fără binecuvîntarea autorităților. Nu îi este îngăduit să-și cumpere un petic de pămînt, nici măcar cît i-ar trebui pentru mormînt».

Locul situației astfel descrise : Republica Sud-Africană, țară în care 13 815 000 de oameni (79,1 la sută din populație) sînt expuși celor mai neînchipuite înjosiri la care a fost supusă vreodată ființa omenească. Parcurgînd acest adevărat ghetou la scara unei țări, reporterul Jean Villain a exclamat : **Și astfel zămisli Dumnezeu apartheidul.** Este titlul volumului publicat de cunoscutul ziarist vest-german.

6 000 de kilometri a călătorit reporterul prin R.S.A. Și peste tot, fie că a străbătut bulevardele strălucitoare ale capitalei Pretoria, fie că a intrat în township-urile insalubre ale populației indigene, fie că a pătruns în adîncul minelor de diamante din Kimberley, conduse electronic de la distanță, fie că a vizitat minele de aur din jurul

ACOLO UNDE DOMNEȘTE APARTHEIDUL

Johannesburgului, unde fiecare strop de sînge al africanilor este stors și decantat științific, la fel cum instalațiile ultramoderne storc și decantează fiecare firicel de aur, — imaginea este pretutindeni aceeași : apartheid.

Anatomia acestui cancer al civilizației secolului XX apare, asemenea unei radiografii de coșmar, în paginile reportajului lui Jean Villain. Autorul a putut să surprindă neobservat, clișeu după clișeu, întreaga realitate sud-africană, datorită unei împrejurări favorabile : el a pătruns incognito în „republica apartheidului“, iar faptul că nu și-a dezvăluit identitatea l-a ajutat să poată observa și nota totul : istoria organizației fasciste secrete „Broederbond“, astăzi **„literalmente atotputernică în Africa de Sud“**, istoria dinastiilor regilor diamantelor, aurului, uraniului — Oppenheimer și Rhodes — istoria celor 101 legi rasiste a căror aplicare înseamnă un lanț de sfîșietoare suferințe pentru un întreg popor, toate acestea sînt evocate în cartea lui Jean Villain. El caracterizează politica de apartheid în felul următor : **„Legiuirea rasială sud-africană este perversă și medievală. Desigur ! Dar cu aceasta nu spui totul. Ea este cu mult mai mult decît atît. Despuiată de accesoriile biblico-ideologice născocite de niște minți bolnave de puritani, ea este totodată și cel mai rafinat, mai primejdios și mai eficient dintre instrumentele oprimării de clasă, puse vreodată — în decursul istoriei mondiale — în slujba exploatării omului de către om“.**

Autorul nu comunică impresii, ci date : el dă cifre care impresionează prin ele însele. Astfel, el arată că, pentru a se menține, regimul rasist a creat un monstruos aparat represiv care deține unul dintre cele mai lugubre recorduri mondiale : cel al numărului de pedepse capitale aplicate. Cifra exactă : 68 execuții pe an. Și încă o cifră : în 1958, peste un milion și jumătate de oameni au trecut prin închisorile din R.S.A. 1 500 000 dintr-o populație de 17 500 000 ! Tot în republica rușinii, care este Africa de Sud, pedeapsa corporală e legiferată. Există și statistici în această privință, publicate cu meticulozitate de guvernul rasist. Într-un singur an s-au aplicat, cu ajutorul „pisicii cu nouă cozi“, confecționată din piele de rinocer, următoarele „cantități“ de pedepse corporale :

2 095 lovituri la 426 adulți albi
77 605 lovituri la 15 403 adulți de culoare
12 461 lovituri la 2 446 minori de culoare.

Este singura statistică în care indigenii sînt văzut „avantajați“ față de albi.

Aceste represiuni în masă nu au însă efectele scontate. „Soluția finală“ a problemei rasiale, pe care guvernul Verwoerd o urmărește prin intensificarea extremă a terorii și exploatării, omite din calculele sale voința poporului din R.S.A. **«Cîtă vreme ne vor mai spune Bantu ? Cîtă vreme vom mai rămîne în propria noastră patrie niște „natives“, adică neeuropeni, nealbi sau chiar cafri negri ?** iată gîndurile populației sud-africane. Lupta populației de culoare din R.S.A., împotrivirea față de apartheid este dominanta principală a multor episoade din cartea lui Jean Villain...

Această luptă, — care are alături simpatia și sprijinul moral al întregii opinii publice mondiale — este astăzi o sursă perpetuă de îngrijorare pentru cîrmuitorii rasiști de la Pretoria și Johannesburg. Condamnarea expresă și unanimă a apartheidului de către O.N.U. a desăvîrșit izolarea internațională la care politica rasistă a adus Republica Sud-Africană. De curînd, Frank Gills, unul dintre reporterii săptămînalului conservator britanic **Sunday Times,** scria despre locurile în care apartheidul își desfășoară acțiunea : „Suburbiile strîng tot mai tare capacul cazanului ce fierbe, iar în interiorul lui presiunea crește treptat. Orice om care sosește astăzi în Republica Sud-Africană încearcă, în primul rînd, sentimentul că această țară bogată se îndreaptă încet dar sigur către catastrofă“.

Este ceea ce demonstrează și faptele adunate de Jean Villain în **Și astfel zămisli Dumnezeu apartheidul.**

Cristian POPIȘTEANU

PROFIL

ISMET INONÜ

Martor al prăbuşirii ultimului mare imperiu de tip feudal, Ismet Inonü ocupă un loc incontestabil în aproape fiecare capitol al istoriei Turciei din ultima jumătate de secol.

Octogenarul premier turc care, zilele acestea, a trebuit să dea o nouă bătălie politică pentru formarea unui guvern de coaliţie, ocupă de peste 40 de ani — cu o singură întrerupere — funcţii de conducere în stat, dovedindu-se un om politic competent şi abil.

Atras în mişcarea politică secretă a ofiţerimii turce, mişcare foarte intensă la începutul secolului nostru, Mustafa Ismet a preferat discuţiilor sterile acţiunea, participînd în anul 1908, pe cînd era căpitan de stat-major, la un eveniment de importanţă deosebită pentru istoria contemporană a ţării : răscoala junilor turci.

În continuare, deţinînd diferite funcţii în ierarhia militară, ia parte la nenumăratele războaie duse de Turcia pînă la primul război mondial, inclusiv. Prieten şi colaborator apropiat al lui Kemal Paşa (Atatürk), participă apoi la „revoluţia kemalistă" pentru crearea unui stat nou, o republică burghezo-naţională independentă.

Încă din această perioadă, Mustafa Ismet, care deţinea funcţia de şef al statului-major al armatei kemaliste, era considerat a fi, alături de Atatürk, unul din cei mai proeminenţi oameni politici ai ţării.

După victorie, schimbă uniforma militară pentru cea de diplomat, participînd la încheierea unor documente de importanţă internaţională deosebită. Astfel, în anul 1923, semnează, în calitate de ministru al afacerilor externe, Tratatul de pace de la Lausanne. Puţin mai tîrziu devine preşedinte al Consiliului de Miniştri păstrînd însă şi portofoliul ministerului afacerilor externe.

În urma decretului privind introducerea numelor de familie, Mustafa Ismet şi-a luat numele de Inonü, în amintirea unei victorii obţinute de el în războiul împotriva Greciei (1921—1922) în apropierea localităţii cu acest nume.

După moartea lui Atatürk, în anul 1938, este ales preşedinte al statului (reales apoi în 1942 şi 1946).

Cînd în mai 1946 a fost autorizată înfiinţarea de partide politice, Ismet Inonü a preluat conducerea partidului republican al poporului, pe care o deţine şi în prezent.

Sub preşedinţia sa, Turcia a fost inclusă în 1949 în N.A.T.O.

Hegemonia pe care partidul republican al poporului o deţinea de aproape 30 de ani a fost întreruptă pentru prima dată în urma alegerilor din mai 1950, cîştigate de partidul democrat. Celal Bayar, conducătorul acestui partid, a devenit noul preşedinte al Turciei. Ismet Inonü a intrat în opoziţie. Prestigiul personal al acestui experimentat politician a rămas neştirbit, crescînd chiar ca un mit pe măsură ce Bayar şi primul ministru Menderes deveneau tot mai nepopulari.

După lovitura de stat militară din anul 1961, Inonü a sprijinit comitetul revoluţionar creat, iar în alegerile din toamna anului 1961 partidul său obţine victoria, formînd un guvern de coaliţie alcătuit din partidul republican al poporului şi partidul dreptăţii — continuatorul fostului partid democrat, interzis.

Datorită divergenţelor cu conducătorii partidului dreptăţii, care cereau o largă amnistie pentru adepţii fostului regim, Ismet Inonü demisionează în mai 1962 creînd, puţin mai tîrziu, un nou guvern de coaliţie, în care în afară de reprezentanţii partidului său au intrat reprezentanţii partidului Turciei noi şi reprezentanţii partidului ţărănesc. Această coaliţie s-a destrămat recent.

Deşi iniţial refuzase, în cele din urmă Inonü a fost convins de preşedintele Gürsel să încerce a forma un nou guvern. În aceste zile, la Ankara continuă tratativele pentru alcătuirea unui cabinet condus iarăşi de Ismet Inonü.

N.I.

PRESA

ACUM 50 DE ANI

„STATELE BALCANICE SE VOR PUTEA PUNE DE ACORD PENTRU O FERICITĂ DEZVOLTARE A POPOARELOR DIN PENINSULĂ"

Într-un interviu acordat la Atena unui corespondent al ziarului „Epoca" din Bucureşti, preşedintele Consiliului de miniştri al Greciei, E. Venizelos, a expus pe larg politica externă a Greciei şi situaţia din Balcani.

„În ce priveşte raporturile noastre cu Romînia — a declarat omul politic grec — cuvintele ce am rostit în Parlament cu prilejul discuţiunii asupra ratificării tratatului de pace greco-turc exprimă punctul meu de vedere care este şi acela al întregei opinii publice greceşti. Singur d. Ralis, dar numai el singur, crede altfel şi de aceea este izolat în părerea sa.

Toate partidele politice din Grecia doresc din toată inima să întreţinem cu Romînia relaţiile cele mai amicale cu putinţă şi ca ele să devină din ce în ce mai strînse".

În continuare, premierul grec arăta că la Bucureşti i s-a vorbit despre „necesitatea ca relaţiile dintre Romînia şi Grecia să fie din ce în ce mai bune".

Şeful guvernului grec şi-a exprimat convingerea că „statele balcanice pot ajunge la un moment dat la o bună înţelegere".

„Azi încheiem o convenţie poştală. Mîine vom încheia convenţii comerciale. Apoi vor naşte noi nevoi, se vor ivi interese comune de apărat. Statele balcanice vor putea pune de acord acele nevoi şi acele interese pentru o fericită şi trainică dezvoltare a poporului din peninsulă..."

Venizelos „a vorbit apoi despre frumoasa şi marea noastră capitală, despre simpatica primire ce i-au făcut bucureştenii..." — scrie „Epoca". „D. Venizelos — relata la sfîrşit corespondentul — ar dori ca vizitele oamenilor politici şi ale publiciştilor între Bucureşti şi Atena să devină cît mai dese. Întrucît îl priveşte personal, speră că nu va trece anul fără să revadă Bucureştii".

FIŞIER

Tutela internaţională

Actualul sistem al tutelei internaţionale a fost conceput la conferinţa de la San Francisco, din 1945, şi inclus în Carta O.N.U. (cap. XII—XIII). Obiectivele sale — conform art. 76 din Cartă, sînt :

— să întărească pacea şi securitatea internaţională ;

— să favorizeze progresul politic, economic şi social al populaţiilor din teritoriile de sub tutelă şi evoluţia lor spre autoguvernare sau independenţă ;

— să încurajeze respectarea drepturilor omului şi să dezvolte sentimentul de interdependenţă a popoarelor lumii ;

— să asigure în teritoriile sub tutelă un tratament egal în chestiunile de ordin social, economic şi comercial, pentru toţi membrii Organizaţiei Naţiunilor Unite şi cetăţenii din ţările lor.

Această formă specială de administrare de sub supraveghere a O.N.U. este exercitată prin Adunarea Generală şi Consiliul de Tutelă, iar în ceea ce priveşte teritoriile strategice, prin Consiliul de Securitate. Ea se aplică teritoriilor care s-au aflat în regimul mandatului creat de Liga Naţiunilor, teritoriilor desprinse din statele învinse în cel de-al doilea război mondial şi teritoriilor supuse în mod voluntar sistemului de tutelă de către statele care răspund de administrarea lor.

Tutela internaţională a fost concepută ca un regim de tranziţie al acestor teritorii spre independenţă, statele administratoare avînd obligaţia de a favoriza o evoluţie progresivă către capacitatea de a se guverna singure. Din acest punct de vedere, sistemul tutelei a reprezentat un progres faţă de sistemul mandatului din cadrul Ligii Naţiunilor.

Pentru supravegherea internaţională a teritoriilor sub tutelă a fost creat în cadrul O.N.U. un organ principal, Consiliul de Tutelă, cu atribuţii şi puteri proprii. Potrivit art. 86 din Carta O.N.U., el se compune din două categorii de membri, numeric egale : pe de o parte, din statele membre ale O.N.U., care administrează teritorii sub tutelă, precum şi din membrii Consiliului de Securitate, care nu administrează asemenea teritorii, iar pe de altă parte, dintr-un număr de membri ai organizaţiei, aleşi de Adunarea Generală pentru o perioadă de trei ani. dintre statele care nu administrează asemenea teritorii.

În atribuţiile acestui organ, care funcţionează sub autoritatea Adunării Generale, intră : „Examinarea rapoartelor prezentate de autoritatea administrativă ; primirea şi examinarea petiţiilor din teritoriile sub tutelă ; organizarea de vizite periodice de inspecţie în teritoriile respective, precum şi alte acţiuni asemănătoare, conforme cu prevederile din fiecare acord de tutelă". În afară de aceste atribuţiuni, Consiliul de Tutelă întocmeşte un chestionar privitor la progresul economic, politic, social şi al învăţămîntului al locuitorilor din fiecare teritoriu sub tutelă pe baza căruia întocmeşte anual rapoarte către Adunarea Generală. Tot în acest organism se dezbat şi problemele referitoare la teritoriile neautonome, respectiv coloniile.

Datorită avîntului mişcării de eliberare naţională din anii postbelici instituţia dreptului internaţional, cunoscută ca Tutelă internaţională, este pe cale de dispariţie. Acest proces a fost puternic impulsionat şi de Declaraţia pentru acordarea independenţei ţărilor şi popoarelor coloniale (adoptată de Adunarea Generală a O.N.U., pe baza unei propuneri a U.R.S.S., la 14 decembrie 1960). Adunarea Generală a creat un organ special însărcinat cu studierea aplicării acestei Declaraţii, comitet din care fac parte 24 de state. Dacă în 1946 se mai aflau sub regimul de tutelă 11 teritorii avînd aproape 20 de milioane de locuitori, în prezent se mai află sub tutelă numai două teritorii — Nauru, administrat de Australia (în numele Australiei, Noii Zeelande şi Angliei) şi teritoriile strategice din Oceanul Pacific, formate din insulele Marshall, Mariane (cu excepţia insulei Gham) şi Caroline, administrate de S.U.A. pe baza unui acord aprobat în aprilie 1947 de către Consiliul de Securitate.

I. GRECESCU

POȘTA REDACȚIEI

I. C. POPESCU-Arad. **Scrisoarea dv. ne-a produs o deosebită plăcere. Toate observațiile și sugestiile venite din partea unui cititor atît de atent și de exigent ca dv. au fost luate în considerare și ne vor preocupa.**

Pentru că în curînd vom păși în 1964, vă propun să faceți o anchetă în rîndul unor persoane marcante din viața internațională, punîndu-le o întrebare de genul : „Ce dorîți să însemne anul 1964 ?".

M-ar interesa de asemenea un articol despre istoricul și dezvoltarea submarinelor atomice.

CORNELIU NICULESCU
student — București

Ing. IULIAN BERCEA-Bacău. **Așa după cum doriți, vom scrie (probabil în numerele 11 și 12) despre statele pitice din Europa.**

C. BĂDESCU-București. **Îndoielile dv. în privința temeiniciei precizărilor făcute de noi la Poșta redacției în legătură cu succesiunea prezidențială și viceprezidențială în S.U.A. nu sînt fondate. Pentru o mai bună înțelegere a chestiunii citiți articolul lui David Lawrence reprodus astăzi de noi la rubrica** Puncte de vedere.

Aș dori ca într-unul din viitoarele numere ale revistei „Lumea" să apară date foarte ample referitoare la cel de-al doilea război mondial (cum a izbucnit și cum au decurs acțiunile militare).

VASILE ZBARCEA
elev — Brăila

Datele referitoare la anul nașterii lui Jomo Kenyatta publicate în nr. 6 al revistei nu corespund cu cele publicate în revista CONTEMPORANUL din 6 decembrie 1963. Revista LUMEA scrie că s-a născut în anul 1900 și are deci 63 de ani, iar CONTEMPORANUL afirmă că are 72 de ani. Aș dori să precizați cine are dreptate : dv. sau CONTEMPORANUL ?

CONSTANTIN PETCU-Brăila

Am luat legătura cu redacția revistei CONTEMPORANUL care ne-a explicat că a respectat data furnizată de autorul interviului, publicistul italian Giorgio Signorini, cu atît mai mult cu cît ea corespunde datei menționate de lucrarea Le dossier Afrique **(editura Marrabout, Paris, 1962) ca an al nașterii lui Kenyatta : 1893.**

Spre deosebire de această sursă, prefața la cea mai importantă operă a lui Jomo Kenyatta — studiul geografic-istoric și etnografic intitulat La poalele muntelui Kenya **(citat de altfel în articolul din LUMEA) — indică drept an al nașterii autorului anul 1900. Același an figurează și în ediția din 1960 a dicționarului biografic** Who's Who.

Ambele date sînt însă nesigure. Jomo Kenyatta s-a născut la sfîrșitul secolului trecut, sau la începutul acestui secol, într-un trib kikuyu în care nu exista obiceiul înscrierii noilor născuți. Întrucît părinții săi au fost uciși pe vremea cînd el era încă mic, Kenyatta însuși nu poate preciza anul nașterii sale.

Tovarășului Nicolaie Sibianu din Onești, care ar vrea să afle amănunte despre istoria bombelor atomice, îi recomand un material foarte dezvoltat despre această problemă, apărut în numerele 12, 13, 14, 15 din martie-aprilie 1963 ale revistei **Flacăra** sub titlul „Schiță biografică a bombei atomice".

N. MĂRGĂRIT
student — București

M. HOROVITZ-București. **Vă surprinde faptul, aflat în nr. 8 al revistei LUMEA, că Elveția nu este membră a O.N.U. Vă informăm că cererea de a face parte din Organizația Națiunilor Unite este facultativă și că Elveția nu și-a exprimat încă dorința de a adera la această organizație internațională.**

Totodată, pentru a discuta probleme față de care manifestați un interes similar, vă invităm la redacție, împreună cu Gh. Tătucu, tehnician, București, Liliana Glogojeanu, studentă, București, Nacht Aba, pensionar, București.

Prof. GELU PRICOIU, Băneasa-Dobrogea. **Haga este într-adevăr sediul permanent al Curții Internaționale de Justiție și în același timp reședința regală și reședința guvernului Olandei. Dv. aveți, totuși, dreptate. Capitala Olandei este, începînd din 1958, nu Haga, ci Amsterdam.**

ANTON VARVERI, pensionar, Jurilovca ; MIHAI BUIUC, Timișoara ; CONSTANTIN PÎRVU, muncitor tîmplar, București ; ASPIS ADRIF, Reșița ; VASILE VASILIU, Dolheștii Mari, Fălticeni ; E. ALEXANDROAIE și I. PERȘOIU, București ; DAN KIRKORIAN, student, Constanța ; ANGELO PAULUS LUCA, Ploiești ; **Ne bucură aprecierile dv. ; ne-am notat propunerile.**

CĂTĂLINA PICIOROGA, Piatra Neamț ; M. MIHAILOV, București ; NEAGU SIMION, NIȚĂ NICULAE, AVRAM DUMITRU, București ; TEODOR BACIU, Topliceni, R. Sărat : **Întrebările puse de dv. au primit răspunsuri indirecte la Poșta redacției din nr. 8.**

BREVIAR

18 decembrie

A sosit în Capitală Madeira Keita, ministrul justiției din Republica Mali.

La Rouen s-a deschis o expoziție de artă populară românească.

La Belgrad a fost semnat un acord între R.P. Română și R.S.F. Iugoslavia privind interconectarea sistemelor electroenergetice ale celor două țări.

S-a semnat la Accra protocolul schimburilor comerciale pe 1964 între R.P. Română și Republica Ghana.

19 decembrie

La Ministerul Afacerilor Externe a fost semnat planul pentru aplicarea acordului de colaborare culturală și științifică între R.P. Română și R.P. Polonă pe anii 1964 și 1965.

Republica Populară Română și Statele Unite ale Americii au adoptat un program comun de schimburi cultural-științifice pe anul 1964.

La șantierul Sacurajima din Osaka a avut loc ceremonia de lansare a traulerului „Galați", al doilea vas de pescuit construit la acest șantier pentru R.P. Română. Vasul are un tonaj de 3 800 tone și este echipat cu instalații complete de pescuit, prelucrare și refrigerare a peștelui.

20 decembrie

A avut loc la București semnarea acordului între guvernul Republicii Populare Române și guvernul Republicii Socialiste Federative Iugoslavia privind modul de rezolvare a unor probleme ale regimului frontierei de stat româno-iugoslave.

Gabriela Bernachi, vicepreședinta Consiliului Național al Femeilor din R.P. Română, conducătoarea delegației de femei care se află în Grecia la invitația Ligii de prietenie greco-române, și Florica Blaga, deputat în Marea Adunare Națională, membră a delegației, au făcut o vizită de curtoazie președintelui parlamentului grec, Ilias Tsirimokos.

Săptămîna culturii românești, organizată de Facultatea de umanistică și științe a universității din Montevideo, s-a încheiat cu o conferință a profesorului universitar Betancourt Diaz despre cercetările de istorie și arheologie în R.P. Română.

La Phenian s-a semnat Acordul privind schimbul de mărfuri și plăți pe anul 1964 între R.P. Română și R.P.D. Coreeană.

La Cotonou s-au semnat acordurile comerciale, de colaborare tehnico-științifică și culturală, precum și programul schimburilor culturale pe anii 1964 și 1965 dintre R.P. Română și Republica Dahomei.

21 decembrie

Vicepreședintele Consiliului de Miniștri al R. P. Române, Constantin Tuzu, a primit sîmbătă pe Vinko Hafner, prim-adjunct al secretarului federal pentru problemele industriei și pe ceilalți membri ai delegației economice din R.S.F. Iugoslavia care au fost în țara noastră pentru a purta discuții în probleme de colaborare industrială.

S-a constituit Comitetul pentru studii sud-est-europene din R.P. Română.

22 decembrie

În librăriile franceze a apărut un volum de povestiri de Ion Creangă.

23 decembrie

A ancorat în portul Constanța cargoul „București", prima navă românească care a făcut o călătorie în jurul pămîntului.

24 decembrie

O delegație a orașului Skoplje din R.S.F. Iugoslavia a vizitat orașul București și a avut întrevederi cu reprezentanții Comitetul Executiv al Sfatului Popular al Capitalei.

La Pekin a avut loc o ședință consacrată împlinirii a 100 de ani de la nașterea profesorului Gh. Marinescu, întemeietorul școlii române de neurologie.

La Belgrad s-a semnat protocolul privind schimbul de mărfuri pe anul 1964 între R. P. Română și R.S.F. Iugoslavia.

La Bonn a fost semnat un acord comercial pe termen lung privind schimbul de mărfuri între R. P. Română și R. F. Germană. Listele de mărfuri convenite reprezintă pentru anul 1964 o majorare a volumului schimburilor cu aproximativ 30 la sută față de vechile liste.

La Milano, Nicolae Herlea, artist al poporului, a primit medalia comemorativă Verdi, cu prilejul unui recital consacrat aniversării a 150 de ani de la nașterea compozitorului.

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Film premiat cu Medalia de Aur și Premiul special al juriului la Festivalul internațional al filmului de la Moscova 1961

Scenariul	Aga, Scarpelli, Comencini, Fondato
Regia	Luigi Comencini
Imaginea	Carlo Egidi
Muzica	Francesco Lavagnino

În rolurile principale:

ALBERTO SORDI, EDUARDO DE FILIPPO, SERGE REGGIANI, MARTIN BALSAM, ALEX NICOL, CARLA GRAVINA

O PRODUCȚIE A STUDIOURILOR FRANCO-ITALIENE

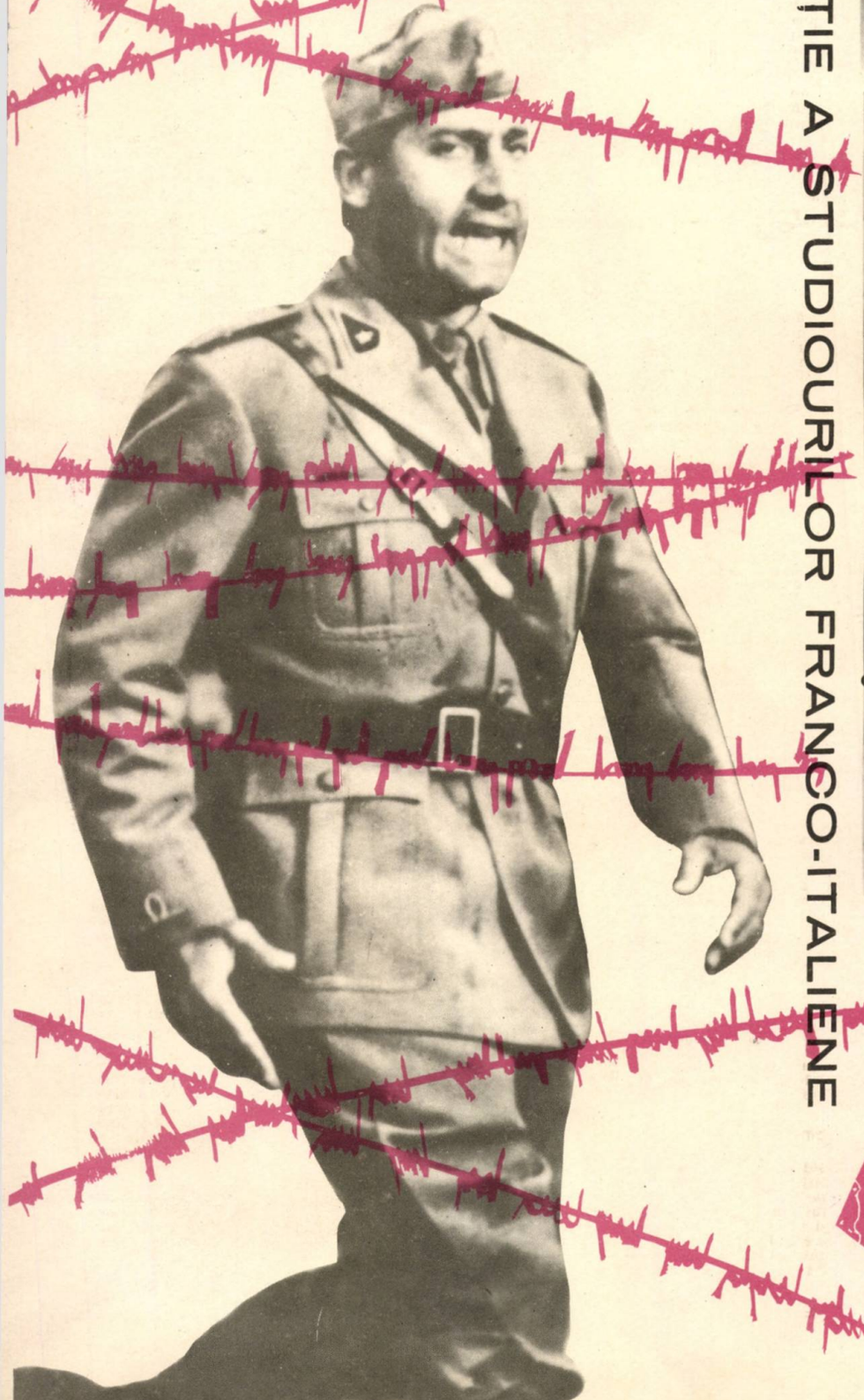

lumea

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, PIAȚA SCÎNTEII, 1, TEL. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", București

2 lei